LOLA MARIA TÂMBRESCU ClUPEIU
DESTINE PARALELE
PROZA SCURTA
Coperta: Patricia Puşcaş
Copyright © autorul, 2010
ISBN 978-973-133-735-7
Lola Ţămbrescu
DESTINE PARALELE
PROZĂ SCURTĂ
Casa Cărţii de Ştiinţă Cluj-"Napoca, 2010
Dedic această carte unchiului meu jandarm, dispărut fără urmă la datorie în condiţii misterioase în primăvara anului 1944, la Piatra-Neamţ
24 iunie 2007 (Sânzienele)
Dacă crezi în Dumnezeu şi El nu există, n-ai pierdut nimic, dar dacă nu crezi şi El există, ai pierdut tot
Isaac Newton
CUVÂNT ÎNAINTE

Iată că a apărut şi a şaptea carte care de fapt e a opta, (.Iacă punem la socoteală şi ediţia a doua, adăugită, a „Jurnalului de călătorie în Franţa".

Am dedicat această carte, intitulată „Destine paralele" unchiului meu, cumnatul mamei mele, al cărui destin m-a impresionat din fragedă pruncie.

L-am văzut doar în poze: un bărbat frumos, brunet cu ochi albaştri şi i-am auzit pe cei din familia mea vorbind cu regret despre el.

După cum am aflat din dosarul tatălui meu (militar de carieră) că a fost unul din martorii de la căsătoria părinţilor mei şi i-am văzut semnătura.

A dispărut de pe faţa pământului fară urmă, lăsând, totuşi, un semn al trecerii lui: o fetiţă.

îmi aduc aminte că mama şi mătuşa l-au căutat până şi în lumea cealaltă, prin şedinţe de spiritism.

Eu eram doar o fetiţă de câţiva anişori şi nu am fost acceptată la acea şedinţă de spiritism, aşa că nu am aflat niciodată ce s-a întâmplat acolo.

Mai târziu, când am mai crescut, nu am mai întrebat nimic, nu ştiu din ce cauză. Ştiu doar că nu e bine să-i

- Icranjezi pe cei plecaţi în altă lume.

Deşi porneşte de la un fapt real, cartea este în cea mai marc parte o ficţiune.

Am ţinut să precizez acest lucru, ca să nu mi se mai ml,împle să fiu întrebată de unele cunoştinţe, care se regăsesc ni personaje, dacă este vorba despre ele.

Dacă cineva se regăseşte într-unul dintre personaje, cu uliii mai bine.

înseamnă că ce am scris eu este autentic, este viu.

M-am tot întrebat şi mă întreb şi acum ce misiune am ' II pc acest pământ, misiune neîndeplinită, datorită căreia supravieţuiesc unor accidente, unor probleme încât şi doctorii

se miră. în acest moment îmi este clar (o să râdă Prâslea al meu, care mă imită: „Mie îmi este foarte clar” = că am ceva important de făcut, dar eu nu ştiu ce.

Este cert că era să părăsesc aceste „plaiuri mioritice” de vreo cinci ori: la vârsta de douăzeci şi ceva de ani, într-un posibil accident (şoferul s-a uitat atunci la mine şi mi-a spus că el crede că datorită mie nu a avut loc cumplitul accident), la treizeci de ani, la treizeci şi opt, la cincizeci de ani şi la cincizeci şi şapte, dar am scăpat de fiecare dată, ca prin minune.

îmi spune o colegă să nu mă mai joc, pentru că „ulciorul nu merge de multe ori la apă”.

Dar ce, eu mă joc? Astea au fost cumpenele mele în viaţă.

Mi s-a spus de mai multe ori că voi trăi mult, voi ajunge la adânci bătrâneţi. Foarte bine, mă bucur dacă este aşa, pentru că nu sunt încă pregătită să plec, mai am multe de făcut.

- Dar ce, e după tine?? mă admonestează o prietenă.

- Nu, nu este după mine, nu sunt eu responsabilă cu „venirile şi plecările”, dar în cartea vieţii mele se vede că mai am multe pagini scrise.

Sigur este că „frumoasa cu coasa” mi-a pierdut urma şi asia datorită iubitului meu nepot, care m-a rebotezat.

Deci, de cincisprezece ani mă caută înnebunită după vechiul nume, dar nu mă găseşte, pentru că mi l-a schimbat nepotul meu. Ha! Ha! Ce bine-mi pare!

El (nepotul) şi-a plătit datoria faţă de mine, după principiul „serviciu contra serviciu”.

Aşa că veţi mai auzi de mine mult şi bine, până când, într-un final, „frumoasa” o să-şi dea seama că a fost păcălită (că doar nici ea nu e chiar aşa de proastă) şi atunci nu va mai fi scăpare.

Dar, până atunci, voi trăi din plin fiecare zi, ca şi când ar fi ultima.

Yă sfătuiesc să faceţi la fel!

9.03.2009

Autoarea

PRIMA PARTE

Personajele şi întâmplările din această parte sunt imaginare. Orice asemănare cu realitatea este pur întâmplătoare

4 martie 2006 Autoarea

»

Nu scriitorul îşi alege personajele, ci personajele îşi aleg scriitorul

Luigi Pirandello

1. în staţiune: Vatra Dornei

Meri coborî în gara mică, înconjurată de bagaje. Căută din ochi un hamal, care să o ajute să-şi care geamantanele până la hotel. Nu găsi deocamdată; toţi erau ocupaţi cu ceilalţi călători, care au coborât înaintea ei din tren.

- De, ce să faci, gândi Meri resemnată, cine-i de vină dacă eu mă mişc ca un melc?

Va trebui să stau aici, pe un geamantan şi să aştept până când se mai împuţinează lumea, ca să-mi găsesc un ajutor.

Pe lângă ea treceau tineri, singuri sau însoţiţi, dar nimeni nu o băga în seamă, nimeni nu se oferea s-o ajute.

O consola doar gândul că în faţa ei avea o lună întreagă de odihnă şi desfătare în minunata staţiune.

Nu, n-a mai fost niciodată aici, dar prietenele ei, care mergeau an de an, i-au recomandat-o cu atâta căldură, încât parcă au împins-o din spate spre staţiunea atât de necesară nervilor săi încordaţi şi inimii suferinde.

O să aibă timp suficient să îşi trateze şi afecţiunile de care suferă, dar şi să înceapă viitoarea carte, care, deocamdată, se află doar în imaginaţia ei, în spatele celor doi ochi mici, căprui, sfredelitori.

Legănându-se cu aceste gânduri, tresări când lângă ea sc opri un bărbat între două vârste, care o întrebă:

- Vreţi să vă ajut?

- Da, desigur, vă rog, nu pot să mă descurc singură cu nl.'ila bagaj!

- La cel hotel aveţi cazarea?

Meri îi spuse hotelul, se înţeleseră la preţ şi apoi plecară, omul ducând geamantanele mai grele, iar ea, geanta tic voiaj, atârnată pe umăr şi plasa cu mâncare.

Ajunşi la hotel, plăti hamalului, scoase din poşetă hildul de tratament şi i-l înmână recepţionerei, rugând-o să-i

dea o cameră la etajul întâi, pentru că suferă de claustrofobie şi nu poate urca cu liftul.

Recepţionera se uită agasată puţin, apoi, când văzu ieşind din buletin colţul verde al unei bancnote, se destinse:

- O să vă dau camera 102, este spre sud, liniştită, cu o vedere superbă spre munţi. Chem imediat să vă ducă bagajele!

Apăsă pe un buton şi în momentul următor apăru, ca clin pământ, un tânăr îmbrăcat foarte ciudat, cu o tichiuţă mică pe cap.

Meri îşi reprimă cu greu un zâmbet, luă cheia întinsă cu deosebită amabilitate de recepţioneră şi urcă scările, în urma aprodului.

Ajunsă în dreptul camerei, deschise uşa şi intră.

O surprinse plăcut culoarea galben-lămâi a pereţilor, mobila sobră şi aşternutul impecabil de alb.

îi dădu un bacşiş aprodului, apoi se trânti pe pat, epuizată:

- Doamne, ce bine este să te relaxezi!

Dar, cum lucrurile plăcute durează foarte puţin, se ridică şi începu să despacheteze. Puse cu grijă hainele în dulap, inspectă baia, se declară mulţumită de curăţenie (da, pleca foarte greu de acasă, pentru că era o perfecţionistă, toate trebuiau să fie aşa cum dorea ea), apoi se hotărî să facă un duş, ca să se învioreze şi să elimine de pe corp praful depus în lunga călătorie cu trenul.

Duşul a fost o adevărată binecuvântare pentru Meri, şi, mulţumită şi învioratã, se îmbrăcă cochet, cu haine curate, alese cu grijă şi coborî în hotel, să se familiarizeze cu locul.

Jos, lângă recepţie, era restaurantul, în care forfotea lume multă, fiind ora cinci.

Se aşeză la o masă, după ce primi permisiunea doamnei, care trona ca o adevărată matroană.

Se văzu obligată să înceapă o conversaţie de politeţe şi să se prezinte:

- Vin pentru prima dată aici! Sunt din Cluj!

12

- A! Din Cluj?! exclamă comeseana. Frumos oraş Clujul! Acolo am fost studentă! O, ce amintiri minunate am!

- Mă bucur să aud asta, răspunse Meri. Ce facultate aţi terminat?

- Filologia! Sunt profesoară la Piatra-Neamţ! Mai am doi ani până la pensie. Abia aştept să îmi închei cariera şi să mă odihnesc. Am venit la tratament, pentru a rezista în viitorul an şcolar.

- Ce coincidenţă! Şi eu am terminat filologia, cu câţiva ani înaintea dumneavoastră, pentru că mi-am încheiat cariera de câţiva ani şi acum am venit în staţiune, să mă relaxez, să mă tratez şi să scriu.

- Da? Ce scrieţi? Cărţi de specialitate sau beletristică?

- Beletristică! Dacă doriţi, vă pot împrumuta câteva cărţi, dar nu vi le pot oferi, pentru că sunt pentru rudele mele din Bucureşti.

- O, vă sunt recunoscătoare! Chiar am constatat că mi-¡1111 uitat acasă cele câteva cărţi, pe care intenţionam să le rilóse, şi mă gândeam să trec pe la o librărie, să-mi cumpăr ceva. Primesc cu plăcere oferta dumneavoastră. Cât staţi în .laţiune?

- Trei săptămâni sau mai precis optsprezece zile, cum scrie pe bilet!

- Perfect, şi eu tot atât stau! Sper să ne cunoaştem mai Iii ne! Aţi venit singură?

!)a. singură. Sunt văduvă şi copiii mei sunt mari, nu tuni umblă cu mama lor. Am prietene destule, dar nu a putut
• i ni niciuna cu mine, din diferite motive.

Şi eu sunt singură şi sper să ne împrietenim, ca să T|',em împreună în diferitele excursii, care se organizează.

Se organizează şi excursii?! N-am ştiut! Eu vreau să .i t in, totuşi, în timpul liber, aşa că nu cred că voi participa.

Cine ştie?! Poate totuşi, când va fi ceva interesant,
■ * li veni?!

Nu ştiu! Poate!

13

Chelneriţa se apropie de masa lor, le ceru comanda şi în mai puţin de zece minute, le servi.

Mâncară în tăcere, se ridicară de la masă şi Meri spuse

dintr-o dată:

- A! Am uitat să mă prezint! Meri Georgescu!

- îmi pare bine! Puşa Muşat! Mâine dimineaţă îmi puteţi»aduce o carte, când ne întâlnim la micul dejun?

- Desigur!

Se despărţiră, încântate că s-au cunoscut şi că au preocupări comune, având aceeaşi profesie.

- O să am o cititoare avizată, căreia pot să-i cer părerea în legătură cu cartea, gândea Meri.

- Ce bine că am întâlnit-o pe Meri, gândea Puşa, o să am cu cine schimba idei. Dacă ne vom împrieteni, o s-o invit şi pe la mine, la Piatra-Neamţ, iar ea o să mă cheme la Cluj, să o vizitez. Abia aştept să revăd oraşul studenţiei mele! Un fior plăcut îi cuprinse întreaga fiinţă, urcă la etajul şapte, deschise uşa, intră, se dezbrăcă repede şi se culcă, sperând să viseze un crâmpei din tinereţe.

*

A doua zi se întâlniră la micul dejun, schimbară o serie de amabilităţi, Meri îi dădu o carte şi plecară împreună spre baza de tratament.

Acolo se despărţiră, programate la cabinete diferite, nu înainte de a-şi da întâlnire la orele 14 la masă.

Meri a terminat procedurile mai repede, dar ca să se întâlnească cu Puşa, s-a gândit că numai bine poate colinda puţin prin staţiune, să stea puţin pe o bancă în parc, să se gândească la viitoarea sa carte. Ca de obicei, înainte de a începe să scrie, îşi făcea un plan, schiţa capitolele (titlul îl ştia demult), ordinea lor şi se gândea şi la final.

Cartea prindea contur în mintea ei, de la primul cuvânt până la ultimul, aşa că, trebuia doar să o aşeze meticulos pe hârtie.

Stătea în faţa colii albe de hârtie - unde se simţea atât de bine - şi mâna aluneca uşor, umplând pagină după pagină.

I se părea că cineva îi şopteşte la ureche cuvintele, ea având doar misiunea de a le transcrie.

- Să fie muza?! Să fie imaginaţia?! Orice ar fi, bine că e.

Abia aştepta să mănânce şi apoi să urce în camera ei, unde, după o scurtă odihnă, să deschidă caietul adus de acasă şi să înceapă să scrie.

Cufundată în gânduri, tresări la auzul unul glas bărbătesc:

- E liber? Permiteţi?

- Da, poftiţi! Sigur că e liber!

Trase cu coada ochiului la domnul, care se aşeză lăcticos, pe bancă, păstrând o oarecare distanţă.

Era un bărbat între două vârste, înalt, brunet, subţirel, aproape firav, bine îmbrăcat, într-un costum gri, cămaşă albă, imaculată, cravată cu dungi, pantofi de piele negri, din care se vedeau o pereche de ciorapi fini, având pe nas ochelari cu nună de aur.

După obiceiul său de a ghici ce meserie ar avea cel din faţa

ei, Meri se gândi:
- Trebuie să fie cineva care a îmbrăcat cândva haina militară, pentru că prea are o ţinută rigidă, nu stă deloc destins, cum e omul aflat în concediu!

Nu mică îi fu mirarea, când auzi din dreapta sa acelaşi glas plăcut, de bariton:
- Nu aş vrea să vă deranjez! Mă recomand: colone în rezervă George Ghiţulescu din Bucureşti! Cu cine am onoarea?
- Nu mă deranjaţi! Sunt Meri Georgescu din Cluj, scriitoare.
- îmi pare bine de cunoştinţă! Când aţi venit? Ieri?

15

- Da, ieri! Astăzi am început procedurile. Am terminat mai repede şi aştept o doamnă, pe care am cunoscut-o ieri la restaurant, ca să mergem împreună la masă!
- Ce coincidenţă! Şi eu aştept să se facă orele două, ca să mă duc la masă! Până atunci m-am gândit să stau puţin la aer. V-ar deranja dacă ne-am duce împreună la masă? Bineînţeles, după ce vine şi cunoştinţa dumneavoastră!
- Nu! Nu mă deranjează! spuse Meri cu voce tare.

în gândul ei, însă, spuse: „Nu mi-aş fi închipuit să mi se întâmple mie aşa ceva! Nu mai sunt o fetişcană, încântată că i se dă atenţie. Aici am venit să mă odihnesc, să mă relaxez şi să îmi văd de sănătate. A, da, şi să scriu. Sper să îmi fac griji degeaba şi să nu fie ceea ce cred acum".

Parcă auzind gândurile sale, fostul colonel spuse:
- Vă rog să-mi spuneţi dacă vă inoportunez, să mă retrag!
- A, nu, nu! răspunse Meri, furioasă că fostul colonel îi citise gândurile. Nu vă faceţi probleme, mă gândeam la cartea pe care vreau să o scriu.
- Da, exact! Spuneţi-mi şi mie ce scrieţi, pentru că în tinereţe am publicat şi eu nişte versuri într-o revistă militară.
- Da? Eu nu scriu poezie, mai bine zis nu mai scriu poezie, ci proză scrută. Am început să scriu anul trecut şi un roman, dar m-am oprit la capitolul întâi. în ritmul ăsta cred că romanul va fi gata peste zece ani, sau niciodată. Nu am răbdare să îmi urmăresc personajele în timp şi spaţiu. Sunt o fire mai dinamică, mai nerăbdătoare. Proza scurtă îmi place, îmi iese mai bine. Imaginaţie am, slavă Domnului, chiar prea multă, aşa că sănătate să am, că voi îmbogăţi literatura română în fiecare an cu o carte. în literatura română am culoarul meu personal, nu mă lovesc de nimeni, nu se loveşte nimeni de mine. Şi mă duc aşa, tot înainte, până voi putea! Dar, am dezvoltat prea mult subiectul, aşa că mă opresc.

16

ti

- înţeleg că aveţi imaginaţie, dar, după câte ştiu eu, trebuie să ai şi bani ca să tipăreşti o carte!
- Da! Desigur! Asta cu banii este partea cea mai grea, că

de scris, cartea se scrie. Dar şi aici eu sunt favorizată de soartă; întotdeauna găsesc banii necesari editării, indiferent că aceşti bani vin de la sponsori sau îi am eu. E adevărată că este mai greu să obţii sponsorizări, dar nu imposibil.

De bancă se apropia Puşa, cu paşi uşori şi repezi. Se uită la ceas, apoi încetini mersul:

- Bună ziua! în sfârşit am scăpat şi eu! Putem merge la masă!

- Bună ziua! Vi-l prezint pe domnul colonel George Ghiţulescu din Bucureşti! L-am cunoscut şi eu acum!

Colonelul se ridică de pe bancă politicos, sărută mâna noii-venite, care se prezentă scurt:

- Puşa Muşat, profesoară, din Piatra-Neamţ! apoi, se întoarse spre Meri:

- Mergem? E târziu!

- Da, mergem! Vine şi domnul colonel cu noi la masă!

Lui Meri i se păru că Puşa face o grimasă, dar nu era sigură.

Ce să facă, nu avea de ales, nu era politicos să-l refuze pe colonel. Şi apoi, de ce să o facă? Cine ştie? Poate nu s-au întâlnit întâmplător, poate că era ceva predestinat.

Dar înainte ca imaginaţia ei s-o ia razna, îi puse frâu şi o opri: „E o simplă cunoştinţă de vacanţă. Peste puţin timp fiecare va pleca spre casa lui, incluzându-l pe celălalt în capitolul „Amintiri”.

Cu aceste gânduri, se ridică şi ea de pe bancă şi porniră toţi trei spre restaurant.

în timpul mesei au schimbat doar câteva cuvinte de politeţe, apoi fiecare s-a retras în camera lui, să se odihnească.

Meri intenţiona să înceapă să scrie, dar gândul îi fugea la întâlnirea din parc.

17

*

A doua zi, cei trei luară micul dejun în aceeaşi formaţie, apoi se răspândiră în cele trei colţuri ale staţiunii, urmând să se întâlnească în parc, pentru a pleca tot împreună la restaurant.

Prîmul care apăru în parc fu domnul colonel, care se aşeză tacticos pe o bancă, îşi desfăcu ziarul, pe care îl avea împăturit în mapă şi începu să citească.

Era curios care din cele două femei, pe care le cunoscuse cu o zi înainte va sosi prima: Meri sau Puşa? Ar fi preferat să fie Meri, faţă de care simţea o simpatie deosebită. Nu ştia care era starea ei civilă şi nici nu intenţiona să o întrebe degrabă, dar i se păruse că Puşa este incomodată de prezenţa lui şi chiar nemulţumită că a apărut şi el, neinvitat.

în schimb, Meri avea fire prietenoasă, era sinceră şi directă, sau, cel puţin, aşa părea la prima vedere.

li plăcea că se uita în ochii interlocutorului, cu nişte ochi miraţi, catifelaţi, de căprioară uimită. „Dar, destul cu aiurelile! Sunt om în toată firea! Nu pot gândi ca un licean!

Şi-apoi, cine ştie ce va fi! Doar n-am venit aici ca să am aventuri! Am venit să-mi văd de sănătate şi să mai scap de stresul zilnic din Bucureşti, să mă liniştesc, după toate câte mi s-au întâmplat”.

Ce i se întâmplase, de fapt? Cu mulţi ani în urmă rămăsese văduv, într-un mod cu totul neaşteptat. Nu ştia să-i fie nevasta bolnavă, de fapt, chiar nu era bolnavă, nu se plângea de nimic.

Intr-o zi s-a dus cu maşina s-o ia de la serviciu, ca de obicei.

Ajunşi acasă, el a intrat în baie, să se mai răcorească, iar ea a rămas să mai trebăluiască prin bucătărie, să termine mâncarea pe care începuse să o pregătească de dimineaţă, înainte de a pleca la serviciu.

18

«

în curând veneau şi copiii de la şcoală şi trebuiau să se aşeze cu toţii la masă.

Când a ieşit din baie, a găsit-o căzută în bucătărie. A chemat imediat „Ambulanţa”, dar nu au mai putut-o ajuta. Făcuse infarct. A fost un şoc atât de puternic, încât cu greu şi- a revenit. A trebuit să-şi revină, pentru copii. I-a crescut cum a ştiut mai bine, i-a aşezat la casele lor şi a rămas singur.

Copiii îl căutau zilnic, mai ales fata era mai atentă, îl suna de câteva ori pe zi, dar tot îl apăsa singurătatea.

A cunoscut o doamnă văduvă, adică cineva i-a făcut cunoştinţă cu ea, spunându-i:

- Tu eşti singur, ea e singură, e o femeie serioasă, v-aţi potrivi.

A avut dreptate amicul, dar n-a avut noroc nici de data asta. După cinci ani, Olga - că aşa o chema - s-a îmbolnăvit de boala asta nemiloasă, boala secolului. Degeaba a dus-o la cei mai buni doctori, că n-a mai avut zile şi s-a dus.

De atunci, a rămas singur, neavând curaj să încerce a Ireia oară.

Cu gândul la trecut, nici nu simţi când alături de el se aşează o femeie. Era Meri.

Inima începu să-i bată cu putere. Abia reuşi să rostească:

- Sărut mâna! Aţi sosit?

- Da, am sosit! râse Meri. Bună ziua! îmi pare rău că v-.111) întrerupt gândurile.

- A, nu! Nu-i nimic! îmi pare bine că m-aţi trezit din visare!

- Doar nu vă bântuia muza? gîumi Meri.

- O, nu! Chiar nu! Mă gândeam şi eu aşa, la viaţa ¡iceasta, cât e de complicată, câte suişuri şi coborâşuri are!

- Ce rost are să tot filozofăm? Viaţa trebuie luată aşa cuin este. Bine ziceau latinii, „Cârpe diem” — trăieşte ziua, ndică trăieşte în prezent, nu te tot uita peste umăr înapoi la I recul, vorba filmului „Priveşte înapoi cu mânie”, şi nici

nu-ţi
19
făuri planuri măreţe de viitor, pentru că nu ştii ce-o să-ţi rezerve viitorul. Asta nu înseamnă însă, să nu ai un scop în viaţă. Dar, destul cu filozofia! Oare de ce întârzie din nou Puşa? O să pierdem seria la masă!

în acel moment, de după colţ apăru silueta zveltă a celeilalte doamne, Puşa, care se apropia aproape alergând. Când ajunsfe, spuse, abia trăgându-şi sufletul:

- Bună ziua! Vai, mă scuzaţi! S-a defectat aparatul şi a durat aproape o oră să-l repare. Să mergem!

Trecuseră două zile şi la masa lor de patru persoane un loc rămânea liber, fapt neobişnuit. Nimeni nu vrea să piardă din seria de tratament, dar locul nu se ocupa.

Abia în a treia zi apăru, condus de chelneriţă, un domn mai în vârstă, cu o înfăţişare de actor de tragedie antică (cel puţin aşa îl catalogă Meri în mintea ei). înainte de a se aşeza, se înclină respectuos spre doamne şi spuse:

- Mă numesc Paul Popovici şi sunt din Ploieşti. Am venit mai târziu, pentru că am avut premiera la un spectacol. Sunt artist!

„Evrika!" gândi Meri, înainte de a-şi spune numele. „Chiar că am talent în a ghici cu ce se ocupă oamenii; ar trebui să fac ceva în sensul ăsta!"

- Puşa Muşat din Piatra-Neamţ! îmi pare bine! A, da, profesoară!

- Colonel în rezervă George Ghiţulescu din Bucureşti! Să trăiţi!

- Respectele mele! răspunse Paul şi se aşeză.

Mâncară toţi patru într-o tăcere, întreruptă din când în când de ultimul venit, care vroia să ştie ce s-a întâmplat în cele două zile până la venirea lui.

Mulţumit de cele aflate, Paul spuse că începând din ziua următoare va face şi el câteva proceduri, dar a venit mai mult să se relaxeze, să se odihnească, după atâtea repetiţii lungi şi obositoare.
20

- Of! Bine că s-a terminat! Peste două săptămâni trebuie să plec acasă, la Ploieşti, pentru că plecăm într-un turneu prin (ară. Ce să fac?! Mi-am ales această meserie pentru că am simţit că am vocaţie, o fac din pasiune. Nu ştiu dacă este corect să o numesc meserie, dar ştiu că m-am născut pentru a fi actor.

I bate rolurile pe care le-am interpretat au fost minunate, chiar dacă au fost roluri episodice. Am primit chiar şi premii de croaţie, am jucat şi într-un film. Dar, v-am spus destule pentru o primă întâlnire, o să avem timp să mai discutăm, dacă vă face plăcere, spuse el, ducându-şi mâna cu un gest teatral spre părul alb, ondulat, prins într-o codiţă, la spate.

Următoarele două zile s-au asemănat cu celelalte trei ca picăturile de rouă: dimineaţa micul dejun, proceduri, prânz,

odihnă, cină.

Meri nu reuşea să înceapă cartea. Nu putea să scrie un rfind. Nu înţelegea ce o împiedica, sau refuza să creadă că < ioorge (pardon, domnul colonel) se aşezase subtil între ea şi pagina de caiet.

Era confuză, distrată, visătoare, nu putea să-şi adune gândurile.

Veni şi ziua de sâmbătă, zi în care nu se făceau halamente. Mai bine zis, şi duminica erau liberi, puteau participa la excursii, distracţii, spectacole.

Vineri seara, după ce a urcat în cameră, auzi un ciocănit în uşă.

Merse mirată spre uşă, gândind: „Precis e Puşa! A aflat do ceva excursie şi vine să-mi spună!”

Deschise uşa şi într-adevăr era Puşa, care-i zâmbea cu •.ubînţeles („măi, să fie, eu chiar am darul ghicitului”, gândi Mori, dar nimeni nu ştia numărul camerei unde era cazată Mori, decât Puşa):

- Doamna Meri (încă nu se tutuiau), m-am întâlnit la club cu domnul colonel şi vă roagă să coborâţi la restaurant, v;i invită la dans, că după ora şapte va fi seară de dans.

- Da? Mulţumesc! O să mă duc! Veniţi şi dumneavoastră?

- Da! M-a invitat domnul Paul, aşa că vom sta la masa noastră, care a fost deja rezervată!

- Bine! Atunci trebuie să mă aranjez, că peste o oră trebuie să ne întâlnim!

Este foarte puţin o oră pentru o femeie, care vrea să se aranjeze, în aşa fel încât să arate cât mai bine.

^Meri îşi puse în aplicare toate cunoştinţele în materie de înfrumuseţare, îşi căută în dulap hainele care îi veneau cel mai bine şi coborî.

Constată, cum era de aşteptat, că ceilalţi se instalaseră deja la masă, dar expresia de uimire de pe chipul colonelului o răsplăti din plin.

Truda ei nu fusese zadarnică, mai ales că surprinse la Puşa o umbră de invidie, dar artistul rămase indiferent în faţa realizărilor ei.

„Ei şi, nu-mi pasă - gândi Meri - chiar că nu mă interesează ce crede Paul, mai ales că nu se încadrează „de nici o culoare” (ce expresie enervantă) în standardele mele. Cu domnul colonel este altceva, „autre chose” („cum spune englezul”), dacă l-aş vedea în uniformă, aş rămâne în extaz! Ţoală viaţa am iubit uniforma militară, nu degeaba.

Dansaţi, doamnă? îl auzi pe George deodată.

Da, desigur, răspunse prompt Meri.

Vai, şi ce cavaler era, îi sărută mâna uşor, apoi porni la dans, cu un pas fin, dar hotărât.

Meri îşi aduse aminte de tinereţe, de balurile, multele baluri, unde dansa fără să obosească, se gândi că timp de zeci de ani a fost cea mai „dansată” femeie din lume.

La sfârşitul dansului, George îi sărută ceremonios mâna şi o conduse la loc.

„Oare mai există pe lume asemenea bărbaţi? Oare chiar am eu norocul să cunosc pe unul dintre ei?” gândi Meri, emoţionată până la lacrimi. îşi ascunse cu greu emoţia şi participă la conversaţie, făcând un efort de voinţă să fie atentă şi să răspundă la întrebări, mai mult monosilabic.

22

Puşa şi Paul se antrenaseră într-o discuţie, care pe Meri n-o interesa deloc. Hotărâră să se tutuiască, fără să întrebe care ce vârstă are, că deh: „Nu e politicos să întrebi o femeie câţi ani are”, decretă Paul.

George subscrise la obseivaţie şi astfel Meri pierdu ocazia de a afla vârsta lui George.

„Hotărât lucru, era mai tânăr decât ea! Dar cu cât, nu-şi dădea seama. Nu avea nici o importanţă! Nu ştia încă nimic în legătură cu George. Chiar, de ce o fi venit singur în staţiune? Nu are soţie sau prietenă? Dar, destul cu întrebările. Principalul este să am cu cine conversa, să am cu cine dansa, in rest, mai vedem noi” - gândi Meri - între două dansuri.

Seara se termină mai repede decât ar fi dorit, pentru că orchestra îşi termina programul la orele 23.

Meri şi Puşa se retraseră în camerele lor, însoţite de cei doi domni.

După ce hotărâră programul pentru a doua zi, domnii îşi luară „La revedere” şi coborâră la bar, să mai discute, ca mire bărbaţi.

23

2. întoarcerea acasă

„Era primăvara anului 1945.

Războiul se sfârşise, dar colonelul Roba încă nu dădea nici un semn de viaţă. Lavinia, soţia lui, era îngândurată, mai ales că nu îi scrisese nimic de două luni.

Se uita la copii şi se gândea cu groază la ceva, apoi alunga gândul cel rău, îşi facea curaj, ofta îndelung şi spunea:

- Vine el! Cât de târziu, dar tot vine! Cine ştie ce treburi de-ale lor, ostăşeşti, îl reţin! Trebuie să am răbdare!

Şi intr-adevăr, după câteva zile uşa se deschise şi în prag apăru chiar colonelul, cu un mic geamantan în mâna, iar ordonanţa îi aducea lada de campanie.

Lavinia se repezi spre el, îi luă bagajul şi îl îmbrăţişă îndelung. Era slab, obosit şi trist. îşi sărută soţia şi întrebă unde sunt copiii.

- Copiii sunt la mama! O să mergem după ei! Vrei să faci o baie? Haide, eu îţi pregătesc ceva de mâncare! O să povestim la masă.

Colonelul îi arătă ordonanţei unde să pună lada de campanie, apoi îl lăsă să plece acasă.

Intră în baie şi gândul îi zbură la cei doi băieţi - Ionuţ

şi Nicuşor - care erau încă mici. îl preocupa un gând: cum să-i spună soţiei lui hotărârea luată?

Greu lucru, foarte greu!

Dar, promisiunea făcută trebuie ţinută! Deci, va vedea el cum o s-o scoată la capăt cu Lavinia.

Tulburat, ieşi din vană şi se pregătea să se bărbierească, când îşi aduse aminte că a hotărât să-şi lase barbă, aşa că se îmbrăcă şi merse spre bucătărie, unde Lavinia trebăluia de zor.

Se uită cu drag la ea şi se gândi că este destul de puternică pentru a face faţă viitorului ce-o aşteaptă.

Masa era deja gata, aşa că se aşezară să mănânce.

24

La cafea, colonelul Roba îi spuse Laviniei:

- Draga mea, am trecut pe acasă ca să te văd şi să-ţi comunic hotărârea luată de mine pe front. Mi-am spus că, dacă voi scăpa sănătos, mă voi retrage într-o mănăstire la Muntele Athos, unde mă voi ruga şi voi mulţumi zilnic lui Dumnezeu că m-a scăpat din iadul acela. Hotărârea mea e luată, aşa că nu există cale de întoarcere. Ştiu că nu-ţi va fi uşor să creşti băieţii, dar sunt convins că o să reuşeşti să scoţi din ei oameni adevăraţi. Eu o să mă rog zilnic pentru voi.

Lavinia stătea înţepenită şi nu schiţa nici un gest. Nu-i venea să creadă ce auzea, dar cunoscându-şi bine soţul, ştia că acesta nu glumeşte.

- O, Doamne, oare bucuria mea e aşa de scurtă?! Ce mă mai aşteaptă?

Şi lacrimile începură să-i curgă pe obraji, fără voia ei.

Ca să nu se lase înduioşat de lacrimile soţiei, colonelul Roba îi spuse:

- Presupune că nu am venit de pe front, că am dispărut!

Cu aceste cuvinte, se ridică încet de la masă, se îndreptă spre lada de campanie, scoase de acolo o raniţă, îşi puse câteva lucruri, o luă în spate şi... dus a fost!

Nu l-a mai văzut nimeni de atunci şi a trecut o jumătate ilc secol.

Lavinia nu mai este, iar băieţii sunt oameni de seamă, l.i casele lor, cu familiile lor".

Asta îi povesti Puşa într-o seară noii sale prietene Meri '.i îi mai spuse că soţul ei este lonuţ Roba, care s-a hotărât .icum să meargă să-şi caute tatăl, iar pe ea o cheamă Muşat, pentru că şi-a menţinut numele de fată.

25

3. Căutări

Unii îşi caută tatăl, altele îşi caută soţii şi toată lumea caută pe cineva.

Aşa se făcu, că după vreo cinci ani de la terminarea războiului, în staţiunea Vatra Domei îşi făcură apariţia două femei interesante, una oacheşă, cu ochi iscoditori, negri, cu un nas energic, înaltă, bine făcută, de vreo patruzeci şi ceva de ani, cealaltă mai mărunţică, şatenă, cu nişte ochi mari,

albaştri, de copil, mult mai tânără, subţirică şi plină de şarm.

Nimeni nu ştia ce fac ele, de unde au apărut şi de ce se îmbracă cu haine cernite.

Fiecare îşi spunea părerea, fiecare era curios, când le vedea plimbându-se prin parc, la braţ şi discutând aprins.

Se instalaseră la hotel, dar nu făceau nici un tratament.

Se sculau dimineaţa, îşi luau micul dejun, apoi dispăreau până seara când veneau în parc, la plimbare.

Erau întotdeauna impecabil îmbrăcate, în costume de culoare închisă, cu pantofi şi poşetă la fel, pălărie şi mănuşi negre - ce mai - nişte doamne distinse.

Mama lui Meri, aflată pe atunci la tratament, mai curioasă din fire, se apropie într-o seară de banca din parc, unde stăteau şi le salută.

Ele răspunseră la salut într-un glas:

- Bună seara!

- Pot să stau şi eu pe bancă? Nu vă deranjez? întrebă mama lui Meri.

- Puteţi, sigur că da! Nu ne deranjaţi! Pe mine mă cheamă Anuţa - spuse cea oacheşă - iar pe soră-mea mai mică Prenuţa! continuă ea.

- încântată! Eu sunt Luiza şi am venit de la Cluj!

- Ce mică e lumea, răspunse Prenuţa, şi noi suntem tot din Cluj! Am venit cu treburi în Moldova, mai precis să căutăm

pe cineva în Piatra-Neamţ. Ne-au cazat aici, în staţiune, dar mergem pe unde avem de rezolvat ceva, aproape zilnic. .

- Da, continuă Anuţa, noi n-am venit nici să facem tratament, nici să ne relaxăm, ci am venit să-mi caut soţul dispărut acum câţiva ani la Piatra-Neamţ. Am tot aşteptat ca ;mloritătile să elucideze misterul dispariţiei soţului meu, care era în misiune ordonată, jandarm fiind, dar am aşteptat degeaba. Autorităţile nu-l găsesc, de parcă l-ar fi înghiţit pământul. El escorta un deţinut de la Cluj la Piatra-Neamţ, iar hi l'iatra-Neamţ au dispărut atât el, cât şi deţinutul. în tren au lost văzuţi când au urcat, dar la destinaţie n-au mai fost văzuţi coborând. Pur şi simplu au dispărut şi eu am rămas să cresc singură o fetiţă de zece ani. Văzând că autorităţile nu-i dau de urmă, am vorbit cu soţul surorii mele, care este şi el militar şi ne am hotărât să venim noi să facem cercetări - adică eu şi soră-mea, Prenuţa, pentru că soţul ei încă nu s-a refăcut în in nia rănilor dobândite pe front.

*

Meri îşi adusese aminte de ce îi povestise mama ei demult, despre cele două femei, dintre care una îşi căuta soţul

■ li părut, când stătea singură, aşteptându-şi prietenii pe bancă în pure şi se gândi că acesta este un subiect interesant pentru o

i ¡11 le, subiect care merită dezvoltat.

4. Drumurile se despart

Primul care apăru în parc era George, spre bucuria lui Meri, care îl aştepta plină de speranţă.

Pepte câteva zile se termina sejurul în staţiune şi ei nu vorbiseră încă nimic serios în legătură cu viitorul lor.

Meri era într-o stare de agitaţie, care nu o lăsa să scrie, aşa că îşi luă gândul de la scris, ştiind foarte bine că îi trebuia o altă stare de spirit, ca să poată comunica cu „muza" ei personală.

Se tot gândea ce ghinion are să întâlnească un bărbat pe placul ei, dar acesta să fie tocmai din Bucureşti. în ruptul capului nu şi-ar fi lăsat Clujul natal să se mute în zgomotoasa capitală, dar, de ce îşi face singură planuri, care nu duc nicăieri...

- Sărut-mâna, stimată doamnă! spuse George şi îi luă mâna, să i-o sărute apăsat. Ce bine că eşti singură şi putem povesti puţin! Mai sunt câteva zile şi fiecare pleacă la casa lui, dar noi încă nu am lămurit nimic. Eu sunt văduv, am copiii mari, fiecare la casa lui, iar eu stau singur, la mine acasă.

Mă tot invită când unul, când altul dintre copii, dar eu nu plec de la casa mea.

Ei insistă să îmi găsesc pe cineva, dar, până acum nimeni n-a fost pe placul meu.

A trebuit să vin aici, în staţiune, să te întâlnesc, ca să-mi dau seama ce dulce ar fi viaţa în doi.

Trebuie să-ţi spun că eu nu o să mă mut nicăieri din casa mea, aşa că ar trebui să faci tu un efort, să te muţi în Bucureşti, să încercăm să ne ducem mai departe viaţa în doi.

- Of! răspunse Meri, oftând in greu. Şi eu sunt văduvă, copiii mei sunt şi ei aşezaţi la casele lor, dar chiar nu mă văd trăind în Capitală. Şi când te gândeşti că era cât pe aci să devin în copilărie bucureşteancă, în tinereţe a doua oară era să devin din nou şi am ratat, din cauza unei singure zile - şi mi

se oferă pentru a treia oară ocazia şi dacă voi rata şi acum, niciodată nu vor mai fi ocazii. Grea problemă am în faţă, nu şl iu cum să o rezolv, dar trebuie să ţin cont şi de copii.

Nu ştiu, chiar nu ştiu ce să spun, dar hotărât lucru că nu-mi surâde ideea de a deveni bucureşteancă.

O să vorbim, o să ne mai întâlnim, poate îmi faci o vi/ită la Cluj, apoi eu o să-ţi fac o vizită la Bucureşti, să văd dacă voi fi în stare să mă adaptez. Lucrurile acestea nu se pot holărî într-o clipită.

De bancă se apropiau Puşa şi Paul, râzând cu gura până In urechi.

- Hai să le spunem şi lor de ce râdem, spuse Puşa.

- Bine, răspunse Paul. Ne închipuiam că plecăm împreună la Ploieşti, iar apoi veneam tot împreună la Piatra- Nenmţ, unde voi avea un spectacol.

Dacă eu sunt singur, iar soţul lui Puşa umblă la vârsta

¡isla să-şi găsească tatăl şi nu se mai întoarce, să ne unim destinele. Ce interesant ar fi, nu? Credeţi că e imposibil?

- Nimic nu e imposibil! răspunse George îngândurat, Ifuă să schiţeze nici măcar un zâmbet.

*

Peste câteva zile, gara din Vatra-Domei era plină ochi de ivi care îşi terminaseră seria de tratament şi plecau către casă.

Printre ei, şi eroii noştri, fiecare îndreptându-se spre alt lii-n, care îl ducea în oraşul de reşedinţă.

PARTEA A DOUA

1. Tainele vieţii

„Da, viaţa este frumoasă şi merită să fie trăită! Dar ea nu este o continuă petrecere şi nimeni la naştere nu o să-ţi promită că vei avea o viaţă fericită, fară urcuşuri şi coborâşuri. Aceste suişuri şi coborâşuri o fac de altfel interesantă, nu?”

Aşa gândea doctorul Albulescu, mergând cu paşi înceţi spre casă, unde îl aşteptau cele trei prinţese ale lui. Cele trei prinţese am spus? O, nu! Am greşit! Cele două prinţese şi regina - mama lor!

Era obosit, avusese o zi grea, dar gândul la fetele lui îl înviora.

îşi imagina, cum la naşterea fetelor lui au venit ursitoarele şi le-a ursit:

- Vei fi cea mai frumoasă fată!
- Vei fi cea mai înţeleaptă!
- Te vei mărita cu un prinţ frumos şi bogat!

Inima lui de tată tresălta de bucurie când îşi strângea în braţe „odoarele” scumpe.

Diana, cea mare, era blondă ca maică-sa şi cu nişte ochi mari, albaştri ca albastrul cerului într-o zi de vară.

Abia împlinise doisprezece ani şi era cochetă şi pretenţioasă ca o domnişoară.

Se îmbrăca totuşi destul de decent, faţă de tinerele de seama ei.

Ancuţa, mai mică cu doi ani decât sora ei, era brunetă, cu ochi negri ca mura coaptă şi cu nişte gene lungi şi frumoase ca nişte evantaie japoneze.

Pe când Diana avea un chip angelic, Ancuţa era înzestrată cu figura clasică a unei viitoare „femei fatale”.

Mama lor, Elisabeta (Elis, cum o alinta doctorul), era profesoară la un liceu din oraş.

Viaţa ei se scurgea între educarea celor două fetiţe şi pregătirea şi instruirea altor copii, de care răspundea la şcoală.

Nu se putea plânge de nimic, întrucât fetiţele erau ascultătoare şi cuminţi, soţul o iubea şi o respecta, iar la

şcoală sc înţelegea bine cu colegii şi elevii.

Cu ceilalţi colegi nu intra în conflict niciodată, chiar dacă nu-i convenea ceva.

Ştia să aplaneze conflictele, lăsând de la ea, pe principiul „cel mai deştept cedează".

Cu elevii avea o răbdare proverbială, chiar dacă vreunul era puţin mai îndrăzneţ, pentru că obraznic nu se încumeta să lle nici unul.

*

Ajuns în faţa uşii, doctorul o deschise cu greu, apoi strigă:

- E cineva acasă?

Auzindu-i vocea, fetele se năpustiră pe scări, îmbrâncindu-se şi făcând un zgomot infernal, astfel că mama lor ieşi nemulţumită din bucătărie, unde pregătea cina.

- Mai încet, că m-aţi speriat! George, spune-le şi tu să nu facă atâta zgomot!

Dar nimeni n-o băgă în seamă. Fetele ajunseră în faţa lai icului lor şi încercau să îl cuprindă în braţe, lăsându-se luate pc sus.

- Ce aţi mai făcut, dragele tatii? Sunteţi bine? Să viklem ce v-a adus tăticul?!

întotdeauna tăticul aducea ceva. De data asta erau nişte rut ii cu ciocolată fină, foarte gustoasă.

Fetele luară cutiile şi, râzând, se îndreptară spre camera lor.

Doctorul Albulescu intră în bucătărie, îşi sărută soţia şi întrebă:

- Ce aţi făcut astăzi? Aţi fost cuminţi? Am şi pentru line ceva! şi scoase din servietă un buchet de viorele.

- Vezi, e semn de primăvară! Anul acesta vine mai repede.

După ce o mai sărută o dată, se duse în baie să se dezbrace şi să îşi ia o ţinută mai lejeră, de casă.

„Ce bine e acasă", gândi doctorul.

Soneria ţârâi lung.

- Cine o fi? Ia să vedem!

Deschise uşa şi se pomeni în prag cu Liana, verişoara Elisei, care intră în casă val-vârtej:

- Unde-i Elisa?

- în bucătărie! Dar ce-i? Vin turcii?

-- Nu, nu vin turcii! Mai rău!

Fără să-i mai dea nici o explicaţie, înainta spre bucătărie, deschise uşa şi dispăru înăuntru.

- Vai, Elisa, dragă, sunt disperată!

- Bine ai venit, Liana! Dai' ce s-a întâmplat?

- Ce să se întâmple! Vechea poveste: eu vreau să-i spun lui Paul că Silviu este fiul meu, nu fratele meu, dar mama şi tata nu mă lasă. Consider că este nedrept să plătesc toată viaţa o greşeală din tinereţe şi plata este prea mare. Anii trec şi eu nu pot să fiu alături de fiul meu, ca o mamă adevărată.

- Draga mea, îi răspunse Elisa, tu îţi asumi un risc mare. Trebuie întâi să-l pregăteşti pe Paul, că nu ştiu, zău, cum o să înghită el toată povestea. Trebuia să fii sinceră cu el de la început, să-i spui adevărul. Dacă o să se supere şi o să te părăsească? Te-ai gândit la asta?

- Da, m-am gândit! Dar tu bine ştii că eu eram foarte tânără când l-am avut pe Silviu şi tatăl lui s-a speriat când a auzit că voi avea un copil, aşa că mama şi tata s-au gândit să-l înfieze ei pe Silviu la naştere. Aşa au crezut ei că e mai bine.

Pe urmă, când l-am cunoscut pe Paul, mi-a fost frică că o să-l pierd dacă-i spun adevărul despre Silviu.

De unde era să ştiu că nu voi mai avea copii?!

Dar acum sufăr că nu pot să-l am lângă mine, să-l cresc cum vreau eu.

- O, Doamne, Liana dragă! în viaţa asta nu poţi fi cu toate! La ceva trebuie să renunţi. Şi apoi, nu te gândeşti deloc la Silviu, ce şoc o să aibă, când va afla că tu nu eşti sora, ci mama lui.

- M-am gândit şi la asta, dar trebuie să risc! Dacă n-o fac acum, când e încă mic şi va afla de la cineva, când va fi mai mare, cred că va fi şi mai rău!

- Nu ştiu, chiar nu ştiu ce sfat să-ţi dau! Oricum o întorc, tot prost iese! Eşti într-o situaţie fără ieşire.

În acest moment intră pe uşă George, soţul Elisei şi Irebuiră să schimbe vorba, pentru că el nu ştia taina naşterii lui Silviu. Era un secret de familie, care nu era dezvăluit nimănui, mai ales că Liana fusese trimisă să nască în alt oraş, la o mătuşă, ca nimeni să nu afle marele secret.

Şi acum, Liana este pe punctul de a face să explodeze toată lumea, vrând să dezvăluie adevărul. Dar aşa era ea, nu (inea cont de nimeni şi de nimic, când îi intra ceva în cap.

- Şi ce mai faci tu, Liana? Cum merg repetiţiile la noua piesă? întrebă George.

- Bine, foarte bine! răspunse Liana.

- Paul ce face? întrebă din nou George. Sper că veniţi la noi de Crăciun. I-am invitat şi pe tanti Silvia şi Olimpiu, să vină cu Silviu, ca să se joace cu Diana şi Anca.

r- Da, da! Mi-a spus mama că i-ai invitat, aşa că vom veni cu toţii! şi schimbă cu Elisa o privire complice.

- Bine, eu vă las că discutaţi ca între fete, nu vă mai deranjez. Mă duc să mă odihnesc puţin.

-Pa, George!

- Servus, dragă!

George ieşi şi le lăsă singure. Discuţia o reîncepu I Jana:

- Elisa, tu trebuie să mă înţelegi, pentru că eşti mamă şi ştii ce greu este pentru o mamă să stea departe de copilul ei.

Vei spune că îl văd când vreau, dar nu-i totuna; să te scoli

dimineaţa, să-i faci micul dejun, să-l pregăteşti pentru şcoală, să-l însoţeşti la şcoală, să-l iei acasă, să afli ce a mai făcut, ce- a mai învăţat, să faci temele cu el, să-l săruţi şi să-l înveleşti la culcare, sau să-l vezi la câteva zile, să ai grijă cum te porţi cu el, ca să nu te dai de gol. Ce mai, grea povară are inima mea. Şi mama, ^care s-a ataşat aşa de tare de el, încât chiar îşi închipuie că ea e mama lui. Ce să mă fac? îmi vine să strig în gura mare adevărul! Pe urmă, fie ce-o fi!

31 decembrie 2008 FRANCE

36

2. Prâslea

Şi iată că Prâslea al meu a crescut şi s-a dus la grădiniţă.

Grădiniţa era aproape de noi, aşa că era comod ca în drum spre serviciu să-l las dimineaţa şi la întoarcerea acasă după-masa să-I aduc şi pe el.

Ştiu că îl duceam eu mai târziu, după ce ne sculam şi mâneam, pentru că mergeam după-masa la şcoală şi îl scotea taică-său când venea de la serviciu.

Dimineaţa, când ne sculam, îl salutam:

- Bună dimineaţa, rază de soare! (pe atunci erau la modă filmele cu indieni şi ei aveau nume de genul acesta: ochi de vultur, roua dimineţii etc.). Stă el ce stă o zi, două, trei iji într-o dimineaţă numai ce-l aud:

- Mama, dacă eu sunt rază de soare, tu eşti rază de lună!

Mi-a venit să râd şi m-am minunat de cât de inteligent poate fi.

Colegele de la grădiniţă m-au rugat să-l duc mai repede, că nu pot să-i ţină micul dejun până ne gândim noi să ne facem apariţia.

- Nu-i nevoie să-i daţi micul dejun, că i-l dau eu acasă

-am răspuns eu şi nu ne-am schimbat obiceiul.

Când a ajuns la grupa mare, educatoarele mi-au spus:

- Să-l dai la şcoala de muzică!

- De ce? am întrebat.

- Pentru că pe el ne bazăm la serbare. N-ai observat ce l'rumos cântă?

- Nu, dar o să fiu mai atentă.

Când pregăteau următoarea serbare, şi el s-a retras într-o cameră să repete, m-am uitat prin deschizătura uşii şi l-am văzut şi auzit spunând numele colegilor şi repertoriul lor.

A interpretat toată serbarea de la început până la sfârşit.

37

Atunci eu am căzut pe gânduri şi m-am hotărât să-l duc la admitere la Liceul de Muzică.

Dar, pentru că prietenele mele învăţătoare m-au sfătuit să nu-! dau la şase ani, a mai rămas la grădiniţă.

Bine m-au sfătuit, pentru că a contat foarte mult acel an, deoarece nu este uşor să faci şi teorie şi instrument.

Instrumentul pentru care am optat era pianul. Pentru nimic

în lume nu l-aş fi dat să studieze vioara.

Pe atunci, altă opţiune pentru clasa întâi nu era: ori pian, ori vioară.

In copilărie, părinţii ne-au cumpărat mie şi fratelui meu viori, că aşa era moda pe atunci.

Noi ne duelam cu arcuşurile viorilor, dar n-am învăţat niciodată să cântăm.

Mai târziu, când eram în liceu, mama a vrut să-mi dea o vecină lecţii de pian, că şi aşa eram toată ziua în casa ei şi mă jucam cu fiică-sa (care a devenit şi ea profesoară de pian n.a.), dar eu am refuzat, comentând că eram înscrisă la actorie- teatru şi nu am timp.

Am regretat ulterior faptul că nu mi-am ascultat mama şi anume atunci când Prâslea îmi cânta de două ori aceeaşi piesă, pe care o studiase, ca să nu le mai înveţe şi pe celelalte. Dar oricum, nu-i mergea cu mine, pentru că am ureche muzicală şi îmi dădeam seama, aşa că strigam din bucătărie, unde amestecam prin oale:

-Vezi că asta ai mai cântat-o!

Revenind la admiterea lui Prâslea la Liceu! de Muzică, trebuie să spun că am aflat târziu că se fac pregătiri, aşa că am ajuns şi noi în ultimele zile.

Dar, dacă este talent, se vede de la distanţă, aşa că a reuşit la admitere, dar mi s-a pus în vedere că trebuie să-i procur în cel mai scurt timp pian, că, altfel, îl repartizează la vioară.

-- Peste o săptămână vom avea acasă pian, am spus eu hotărâtă.

«

Şi aşa a fost. Tocmai nişte vecini vroiau să scape dc pianul din sufrageria lor, la care cântase mama doamnei şi căutau un cumpărător.

Era un pian de concert cu coadă scurtă, vechi de o sută dc ani, greu, de abia l-au cărat opt karatişti.

Odată ajuns la mine în apartament, a ocupat aproape în întregime o cameră, dar eu eram fericită că are la ce exersa l'râslea al meu.

Pianul şi-a făcut datoria cu vârf şi îndesat, până când a terminat liceul.

Reuşind la secţia dirijat a Conservatorului, mi-a spus că nu mai are nevoie de el şi l-am dat unei colege, pentru fetiţa ei dc cinci ani, cu urarea:

- Să fie la fel de bună muziciană ca cel care a cântat Înaintea ei!

Urarea era bună, Prâslea era un bun muzician, înzestrat cu talent, dar exerciţiu mai puţin.

Se plictisea repede şi nici vorbă să exerseze patru ore pe zi.

Ar fi putut ajunge un mare pianist, după cum a cântat la concertul de absolvire, dar se vede că destinul iui era altul.

Eu îl visam cântăreţ de operă, bariton, ca cei doi veri ai mei, dar am rămas cu visul.

Mi-a spus că în cor el cânta la tenor.

- Cum? am sărit eu ca friptă. în familia noastră au fost doar baritoni!

; Nu am cuvinte să le mulţumesc dirigintei lui, profesoarei de pian şi vai, era să uit, învăţătoarei.

învăţătoarea l-a educat şi i-a impus un stil de muncă, profesoara de pian a avut mare răbdare cu el, intuind un talent nativ şi diriginta a fost ca o mamă pentru elevii ei.

Toate trei pot fi foarte mulţumite, pentru că munca lor a dat roade.

Toţi elevii sunt realizaţi, s-au împrăştiat în toată lumea, dar unul singur este „şef de orchestră".

39

Este foarte interesant cum a ajuns de la instrument la dirijat.

Eu nu am avut nici un merit în alegerea asta, ba chiar m-a luat prin surprindere.

înainte ca Prâslea să termine liceul cu un an, am rămas văduvă. ,

Greul abia începea.

Pfaslea şi-a dat seama că numai dacă va munci din greu, va reuşi să facă o carieră, aşa că s-a pus pe treabă.

S-a terminat cu fuga de la ore în favoarea biliardului, s- a terminat cu distracţiile, cu aventurile.

La festivitatea de absolvire a liceului i s-a propus să dirijeze corul claselor a douăsprezecea.

L-a dirijat în aşa fel, încât i s-a indicat să concureze la facilitate pentru un loc la clasa de dirijat.

Nu ştiu nici astăzi dacă a fost decizia dirigintei, sau mai bine zis, am uitat a cui. a fost, dar a fost excelentă.

Când a terminat Prâslea liceul, eu eram la nici o lună după o operaţie grea, era să mă piardă.

Din fericire, am supravieţuit, dar el, grijuliu cu sănătatea mea, a spus:

- Mamă, nu veni la festivitate, că acolo este lume multă, o să te împingă şi nu va fi bine!

- Bine, bine, am răspuns eu. Văd eu ce fac! La soră-ta am lipsit de la absolvire şi mi-a zis o vecină că a luat premiu şi a fost foarte mirată că n-am fost prezentă.

Şi m-am dus. M-a dus fiul meu cel mare cu maşina. Ajunsă acolo, într-adevăr era foarte multă lume.

A sărit una dintre directoare şi mi-a oferit un scaun, pentru că cred că era vizibilă starea mea.

Aş fi regretat toată viaţa, dacă n-aş fi fost prezentă.

Am fost atât de fericită, când l-am văzut că el conduce corul şi ce spectacol a reuşit să regizeze, spre încântarea întregului liceu!

40

*

Dar, vă daţi seama că cea mai încântată eram eu, aşa că i-am spus colegei de lângă mine:

- Ştii, dirijorul este fiul meu!

Şi de atunci, ori de câte ori are concert, unde eu pot asista, spun acelaşi lucru:

- Dirijorul este fiul meu!

1 ian. 2009 FRANCE

41

3. Fraţii

M-am întrebat întotdeauna cum pot fi doi fraţi atât de diferiţi?! •

Pentru că fiecare seamănă cu cineva din familie, dar nu seamănă amândoi cu aceeaşi persoană?!

Nu am aflat niciodată răspunsul la această întrebare.

Destul că doi fraţi pot fi: unul harnic, altul leneş, sau pe cât de blond este unul, pe atât de brunet este celălalt, sau unul frumos-frumos şi celălalt mai puţin.

Pot da exemple pentru fiecare dintre cazuri.

De exemplu: fratele cel mare nu are habar să facă ceva de mâncare, pe când cel mic se poate întrece cu o gospodină veritabilă.

Sau: fratele cel mare blond, blond ca un „bulgăraş de aur", iar cel mic brunet, negru ca abanosul.

Dar mă voi opri la ultima categorie:

Era în campus un tip blond, cu părul ondulat, cu un nas acvilin şi ochii albaştri exoftalmici (adică bulbucaţi n.a.), mare fustangiu.

Se pare că era student la matematică şi umbla cu o frumoasă brunetă filologă.

La un moment dat, tipul o lăsase pe frumoasa brunetă care, credeam, nu răspunsese pozitiv avansurilor sale şi îşi găsise o şatenă drăguţă, înaltă, studentă la chimie.

Toată lumea ştia că Mioz (căci aşa era poreclită, pentru că întreba pe colegele ei „Mioz" (ce este aceasta n.a) era nepoata unei profesoare şi venise tocmai de departe, de aceea nu ştia vorbi ungureşte.

Mare idilă, mare, toată lumea îi cunoştea şi se făceau pronosticuri cât o să dureze „marea dragoste", când tot aşa cum a început, idila s-a şi terminat.

Ce se întâmplase, de fapt?

42

«

Puiu mare (că aşa o să-l numim pe fratele nostru) avea un obicei: când cunoştea o fată şi avea relaţii cu ea, M chema pe Puiu mic (fratele cel mic) ca momeală.

Dacă fata era serioasă şi nu înghiţea momeala, relaţia continua, dacă nu, nu.

Deştept Puiu mare, ce să spun! Cum l-a văzut pe Puiu mic, Mioz a şi început să suspine.

S-a îndrăgostit lulea, umbla buimacă prin campus, pândind o motocicletă pe care se afla însuşi Făt-Frumos din poveste.

L-am văzut şi eu pe Puiu mic, ba l-am şi cunoscut şi îi dau dreptate lui Mioz: era frumos, ca un artist de film!

Semăna cu Cristea Avram, celebrul prim-amorez din filmele româneşti ale anilor '60 (obsedantul deceniu n.a.).

Puiu mare n-a înţeles pasiunea iubitei sale şi „i-a dat papucii”, adică a repudiat-o.

Astfel că Mioz a rămas fără nici un „Pui”, pentru că Puiu cel mic a plecat după ce şi-a îndeplinit misiunea de „momeală” şi dus a fost.

Mioz umbla însă ca năucă prin campus, de una singură sau cu colegele, suspinând şi blestemându-şi prostia şi soarta cea crudă.

Puiu cel mare s-a întors la frumoasa brunetă şi îi făcea în ciudă fetei de la chimie.

La un moment dat, a apărut din nou în campus Puiu cel miCj probabil tot ca momeală, de data asta a brunetei.

Bruneta l-a văzut, a apreciat faptul că este un bărbat liumos, dar atât. Nu i s-au aprins călcâiele după el, ştiind că este o apariţie ocazională şi că va dispărea tot atât de repede, cum a apărut.

Degeaba îşi dădea Făt-Frumos frumoşii ochi negri peste cap, că nu impresiona pe nimeni, aşa că a fost trimis acasă urgent.
43

Tot testând diferite fete, timpul a trecut şi Puiu mare s-a gândit să se căpătuiască, pentru că se termina facultatea şi urmau repartizările.

Aşa că, a dat o fugă până acasă, s-a înţeles cu părinţii şi i-a trimis frumoasei brunete o scrisoare recomandată, în care îi spune că, dacă ea acceptă, să îi trimită răspuns un singur cuvânt (ppbabil vino! n.a.) şi el vine cu părinţii şi o cere în căsătorie.

Acel singur cuvânt nu a fost spus (sau scris n.a.) niciodată.
13 ian. 2008 FRANCE
(Această poveste am visat-o într-o noapte n.a.)
44
ti
4. Justiţia română (La noi ca la nimeni) II

Ce ţi-e şi cu avocaţii ăştia?!

îi plăteşti să te ajute şi ei ajută partea adversă, pe banii tăi!

Acum, să mă ierte avocaţii corecţi, care îşi respectă cuvântul dat, dar eu am întâlnit mai mult din ceilalţi.

Se face că trebuie să îl moştenesc pe tata, dar vărului meu i-a intrat în cap că el are mai mult drept să-l moştenească, aşa că trebuie să mă lupt cu el.

Nu ştiu de ce tata nu mi-a lăsat o situaţie clară, deşi cunoştea legile. Bănuiesc doar că, având o relaţie deosebită cu fratele său mai mic, s-a gândit că şi noi, verii, vom avea o relaţie bună.

N-a fost să fie aşa, pentru că vărul meu cred că nu seamănă

cu tatăl lui, ci cu mama sa, aşa că nu a fost niciodată prea comunicativ.

Dacă tata ar fi hotărât în timpul vieţii ce-i aparţine lui şi ce îi aparţine fratelui lui, adică să facă partajul, eu acum n-ar Irebui să mă lupt cu morile de vânt şi să mă lovesc de cei mai necinstiţi oameni din lume.

Nu mi-am putut imagina că un om respectabil, cu o anumită pregătire este în stare de aşa o mârşăvie şi să îşi bată joc de orice sentiment uman.

Despre ce este vorba?

Mi s-a spus că trebuie să fac partaj judiciar, ca să ajung la moştenirea mea după tata, adică un sfert din casa bunicilor.

Am văzut ce s-a întâmplat cu grădina tatălui meu, pe care instanţa i-a atribuit-o cumnatei sale, deşi eu făceam dovada că sunt moştenitoarea lui. Noroc că acea cumnată, având o vârstă, şi-a dat seama de pericolul care o paşte şi m-a chemat urgent să mă despăgubească (să ne despăgubească, pentru că pe atunci trăia şi regretatul meu frate n.a.).

I-am spus atunci mătuşii mele că trebuie să ne despăgubească şi pentru casă, iar ea a răspuns:

- Dar noi am reparat-o!

- Aţi reparat-o că aţi locuit în ea, dar tata nu v-a dăruit-o, ci a vrut ca să-l moştenească copiii lui. Aşa că, ori ne despăgubiţi, ori vă despăgubim noi, că împreună n-o putem stăpâni.

Au» trecut de atunci zece ani şi n-am primit nici o despăgubire şi nici un semn că ar vrea să se înţeleagă cu noi.

între timp a decedat fratele meu şi am rămas singură să îndeplinesc dorinţa tatălui nostru.

Am hotărât, deci, să încep acţiunea de partaj. Am vorbit la telefon cu avocatul pe care l-am avut anterior pentru litigiul cu grădina, crezând că este om de onoare, deşi nu a câştigat procesul, aşa cum promisese.

Am trimis onorariul prin poştă, l-am angajat să mă reprezinte şi am aşteptat. Asta a fost în septembrie 2005.

Din când în când îl sunam, fiind în alt oraş procesul şi el îmi răspundea şi îmi spunea ce s-a mai întâmplat la proces (fabula, după cum am aflat ulterior, pentru că n-a introdus acţiunea decât în ianuarie 1998, când l-am asigurat că o să-l fac celebru, dacă nu face ce trebuie, îmi spunea că am câştigat în fond, dar vărul meu a făcut recurs.

La vremea aceea, eu nu ştiam că dacă nu vine citaţia nu există proces şi nici nu am întrebat pe nimeni, având încredere în avocat.

Nu mi-am imaginat că se poate întâmpla aşa ceva, dar am aflat ulterior, că au păţit-o şi alţii.

Creduli să existe, că şarlatani cât cuprinde, nu ducem lipsă!

Avocatul a fost în stare să-mi trimită prin fax o falsă

introducere sau dare în judecată, măsluită de el.

S-a împotmolit doar când i-am cerut să-mi trimită o copie după rezoluţie şi m-am mirat de ce instanţa nu îmi trimite.

«

Trecuseră deja doi ani şi eu încă nu aflasem că sunt trasă pe sfoară. Adevărul este că aveam şi aite probleme, plecam la fiică-mea în străinătate şi consideram că de proces are cine să se ocupe, dacă am angajat şi am plătit un avocat.

Ce greşeală am făcut!

Eu am încredere totală în cuvântul cuiva, sau aveam, pentru că îmi respect întotdeauna cuvântul.

La un moment dat mi-a cerut să-i trimit bani pentru expertiză, i-am trimis, m-a minţit că a fost expertizată casa, dar nu era adevărat.

Văzând că începe să nu-mi răspundă la telefon, am intrat la bănuieli.

M-am informat şi am aflat că trebuia să primesc citaţie de fiecare dată când el zicea că am proces şi atunci am sunat la arhivă.

Mi s-a răspuns că la numărul de dosar pe care l-am dat, nu figurez eu ca reclamantă, ci un oarecare se judecă cu o societate.

Am crezut că a greşit avocatul, când mi-a dat numărul, l-am sunat şi mi-a dat alt număr, dar aceeaşi poveste.

Atunci am realizat că am fost păcălită în modul cel mai mizerabil, că avocatul mi-a luat banii şi m-a minţit.

Ca să vadă dacă am ceva palpabil contra lui, mi-a spus că îmi trimite chitanţele cu care l-am plătit.

- Nu este nevoie, am spus eu, doar v-am trimis banii prin poştă şi am chitanţele.

Spuneam adevărul doar pe jumătate, pentru că într- adevăr aveam chitanţele, dar zugrăvisem în casă şi nu mai ştiam pe unde erau.

Degeaba le-am căutat, că nu le-am găsit. Am fugit atunci la Poştă, să cer duplicate, dar mi s-a răspuns că a trecut prea mult timp (doi ani) şi poşta nu ţine mandatele mai mult de două luni.

Dar asta avocatul nu ştia, aşa că era sigur că eu pot dovedi că l-am angajat.

Ultima dată când am vorbit în 2007 i-am spus:

- Sunt sigură că nu aţi introdus acţiunea. Vă dau termen de o lună să o faceţi, dacă nu vreţi să deveniţi celebru!

Aşa că in ianuarie 2008 a introdus-o, dar fără să bage toate actele la dosar, deşi i-am spus că nu sunt singura moştenitoare a tatălui meu, pentru că fratele meu are patru copii şi vreau să îi trimit certificatele de naştere ale lor:

- Nu este nevoie, împărţiţi dumneavoastră moştenirea cu ei!

M-am mirat şi iar am făcut greşeala că nu m-am informat,

mulţumită că acum primeam citaţii.

După trei luni, procesul a fost suspendat, dar avocatul mi-a spus că merge înainte. Văzând că nu mai primesc citaţie în mai, am intrat pe Internet (aflând de la o prietenă că găsesc toate procesele acolo) şi-am aflat că mi-a fost suspendat pentru că nu am depus la dosar actele nepoţilor mei.

Instanţa a aflat de nepoţii mei de la vămi meu, care a depus la dosar o întâmpinare, în care arăta că nu sunt singura moştenitoare, că am avut un frate, care are copii.

Vărul meu o fi crezut că eu sunt ca el, că vreau să iau dreptul nepoţilor mei şi instanţa la fel, nu ştiau că avocatul m- a dezinformat.

Chiar dacă s-ar fi desfăşurat prin absurd procesul şi câştigam despăgubirea, eu aş fi împărţit cu nepoţii mei, pentru că sunt convinsă de justiţia divină.

Apoi, s-a întâmplat un fapt care mi-a întărit credinţa în justiţia divină, dacă mai era nevoie de aşa ceva.

M-am hotărât să nu mă mai joc de-a procesul de moştenire, să mă duc eu personal să văd ce este în dosar. Am cerut nepoţilor mei copii după certificatele de naştere şi după certificatul de căsătorie al nepoatei celei mari, care între timp se căsătorise.

Astfel înarmată, am plecat spre oraşul unde era procesul!

La plecare, băieţii m-au rugat să nu mă enervez, dacă mă întâlnesc cu avocatul, ci să văd ce este la dosar, să-mi

angajez alt avocat, că ăsta este „un mizerabil mincinos şi mai nu ştiu cum”.

I-am ascultat şi acum îmi pare bine că am făcut-o.

Categoric că i-aş fi spus vreo câteva vorbe, să nu mă uite niciodată, dar când l-am văzut, am preferat să mă uit la el ca prin sticlă şi el se uita pe coridoare la mine şi sunt sigură că m-a recunoscut, deşi trecuseră trei ani, dar nu mi-a adresat nici un cuvânt. Eu am văzut despre ce este vorba în dosar, m- am grăbit să-mi angajez alt avocat, nu am avut răbdare încă o zi (când mi-a fost recomandat un avocat de încredere) şi am plecat.

A început procesul în septembrie 2008 şi după două înfăţişări s-a dat sentinţa, în defavoarea mea, pentru că nici actualul avocat nu i-a introdus în proces pe nepoţii mei, deşi ştia că trebuie.

Mi s-a respins acţiunea, pentru că avocatul nu a introdus o cerere în care să figureze şi nepoţii mei.

El ştia ce are de făcut, dar n-a făcut! Ghiciţi de ce? Pentru că îl cunoştea pe vărul meu. înainte de a-l angaja, l-am întrebat dacă-l cunoaşte şi mi-a spus că da. Atunci eu trebuia să fac un pas înapoi şi să nu-l angajez, dar am greşit.

Cum eu învăţ numai din greşelile mele, văzând că şi acesta când vede numărul meu de telefon, nu-mi răspunde, am apelat la cel de-al treilea avocat, care mi-a fost recomandat.

Acesta m-a întrebat numărul dosarului, cine a fost avocat şi, când i-am spus ce mi-a făcut, mi-a răspuns:

- Nu numai cu dumneavoastră a făcut aşa. Dar, săracul, a fost găsit mort în casă, a făcut infarct!

Am fost şocată de vestea aceasta, mai ales că îl văzusem cu trei luni în urmă.

Atunci am hotărât să nu-l reclam, să nu mă cert cu el, ci să-l ignor pur şi simplu şi să-l las judecăţii divine.

Judecata divină nu s-a lăsat aşteptată, pentru ca respectivul să nu mai poată înşela pe nimeni, dar eu nu mă bucur, ci sunt de-a dreptul înfiorată.

49

Dacă cu mine şi-a permis să mă inducă în eroare, care, am cât de cât, ceva carte, mă întreb ce-o fi făcut cu oamenii simpli?

întrebare la care va răspunde la judecata dreaptă, de unde nimeni nu se poate sustrage.

20 ian. 2009

*

FRANCE

50

«

5. Marea trecere

De câte ori trebuie să vă spun, ca să mă înţelegeţi?!

Sau în ce limbă să vă vorbesc, ca să mă fac înţeleasă?!

Nu, nu se termină totul odată cu acordul final, ci se termină ceva şi începe altceva.

Ce? Nu ştiu, pentru că nimeni nu s-a întors, ca să ne spună.

Ce ştiu sigur este ce mi-a spus regretata mea soră, cu mulţi, mulţi ani în urmă, când mi-a apărut în vis.

V-am spus că ea mi-a fost ca o mamă şi ar ii vrut să mă scutească de toate prin câte am trecut. Dar, ce păcat ar fi fost, să plec iară să-mi urmez destinul.

Eu nu mi-am dat acordul, am rugat-o să mă mai lase şi argumentul meu a fost atât de puternic, încât, niciodată, dar niciodată în toţi cei patruzeci de ani de când a plecat, nu m-a mai chemat.

în schimb, a iacut-o fratele meu, acum cinci ani, la câteva luni după ce ne-a părăsit.

I-am răspuns negativ şi lui, i-am spus să plece, să nu mă mai aştepte.

Chiar aşa, de ce să mă aştepte pe mine, care nici n-am de gând să trec dincolo?!

Ce au fraţii ăştia ai mei mai mari de mă cheamă? Ştiu că nu îmi vor răul, ei îmi vor binele, dar eu încă nu sunt pregătită pentru binele de care vorbesc ei.

Cea mai mare prostie pe care am auzit-o din gura unui intelectual a fost aceea că totul se termină când îţi zâmbeşte „frumoasa prevăzută cu o coasă”. Nimic mai fals!

Vă rog să credeţi în cuvântul meu, pentru că eu am fost asigurată de sora mea că este bine în locul în care se află

acum.
51
Dacă mă vedeţi veselă, optimistă, zâmbitoare, exuberantă, zburdând ca o vrăbiuţă, este pentru că ştiu, da ştiu că o dată se va deschide o poartă spre altceva.
Când? Nu ştiu!
Spre ce? Nici asta nu ştiu!
Dar ştiu că spre ceva frumos, ceva nemaivăzut.
Odată*, când eram foarte bolnavă, am văzut în vis, condusă de mama şi mătuşa, nişte grădini minunate. Nu-mi vine să cred că mi s-au arătat grădinile raiului!
Dar ce am văzut atunci în vis, întrece orice realitate! Aşa ceva nu există în realitate!
Nu pot să-i înţeleg pe cei care poartă doliu ani întregi după cineva drag. Acel cineva drag nu i-a apărut în vis, să-i spună cuvinte de încurajare, ca să nu mai sufere?!
îmi aduc aminte ce lovitură am primit, acum patruzeci de ani, când a murit sora mea.
Le-am spus părinţilor că eu sunt cea mai lovită de soartă, pentru că ei mai au o fată, fratele meu mai are o soră, dar eu nu mai am soră.
Am crezut atunci că a coborât cerul pe capul meu, că lumea nu mai există pentru mine, că viaţa nu mai are nici un sens.
Dar, în momentele acelea de disperare, sora mea a avut grijă să mă încurajeze, spunându-mi un lucru, pe care noi, muritorii, doar îl bănuiam, nu îl ştiam cu precizie.
Din acel moment, mi-am recăpătat forţa de a trăi, optimismul şi veselia de altădată.
Da, ştiu că sunt dintre fericiţii muritori, sunt o privilegiată că am avut acces la această taină, acest mister, care ne înfioară pe toţi.
Am scris aceste rânduri mânată de o întâmplare recentă, din care mi-am dat seama că un tânăr ateu este în stare să se distrugă, când se va întâmpla ca bătrâna lui mamă să nu mai fie.
Eu nu pot să-l ajut cu nimic, pentru că refuză ajutorul, o ţine pe a lui şi nu are rost să-mi pierd timpul cu asemenea
52
«
ignoranţi, care cred că ştiu totul şi când colo, nu au habar de nimic.
Mă întorc cu gândul în timp la alt tânăr ateu, care şi-a pierdut mama şi era cât pe ce să o urmeze.
în lumea asta nu poţi trăi, aşa, debusolat, lăsat în voia valurilor vieţii. Trebuie să te sprijini pe ceva trainic, pe ceva durabil. Asta îţi dă puterea de a merge mai departe.
Dar atenţie mărită! Cineva ne vede toate faptele, toate întâmplările, ba chiar şi cele mai ascunse gânduri.
Dacă nu credem asta, suntem nişte naivi! Pardon, sunteţi nişte naivi, pentru că eu chiar cred că cineva mă monitorizează şi cândva o să-mi pună pe ecran un film, în care

eu joc rolul principal.
Dacă credeţi că numai mie o să mi se întâmple asta, vă înşelaţi!
Nimeni, dar nimeni nu va lipsi din faţa ecranului, când va veni vremea.
29 ian. 2009 FRANCE
jt
53
6. De-a doctorii
Cât o să trăiesc, o să-mi aduc aminte de Nuţi, verişoara soţului meu, cum râdea în hohote şi spunea:
-Auzi-le! Doctoriţele!
ii burta i se rostogolea când sus, când jos, de parcă bebe, care era înăuntru, juca fotbal.
*
Ii puteai vedea tot timpul împreună: la masă, pe stradă, la bibliotecă.
El - student la medicină, ea - la chimie. „Şoareci de bibliotecă" amândoi, studenţi eminenţi.
înainte de terminarea facultăţii s-au căsătorit, ca să primească repartiţia în acelaşi loc.
Dragostea lor a dat roade şi după un an s-a născut Letiţia, fetiţa lor mult dorită. .
Era frumoasă ca maică-sa şi deşteaptă ca taică-său, ce mai, o mândreţe de fată.
Domnul doctor Emil S. şi Laura, soţia lui, chimistă, erau foarte mândri de fiica lor.
*
Au trecut anii şi doctorul Emil S. a ajuns un medic renumit, iar soţia lui o chimistă la fel de renumită.
Fiica lor era deja o domnişoară frumoasă, elevă de liceu, curtată de toţi colegii.
Letiţia nu era o zvăpăiată, dar îi plăcea grozav să fie admirată, aşa că îi punea pe jar pe toţi admiratorii ei.
54
*
Veţi spune că este o poveste frumoasă, care se va încheia cu „aşa au trăit până la adânci bătrâneţi", dar vă înşelaţi.
Bătrâneţile erau încă departe, când au apărut primii nori pe cerul lor senin.
Primii nori am spus? Greşit! A apărut doar unul, dar greu de tot şi purta numele de Cleopatra.
*
La spitalul unde lucra doctorul Emil S. a apărut într-o zi o tânără asistentă blondă, repartizată la secţia lui.
Era o mândreţe de femeie, cu un păr ondulat prins în „coadă de cal", cu nişte ochi mari, negri ca mura coaptă şi cu oguriţă mică-mică, de păpuşă.
La început era timidă şi retrasă, dar cu timpul a început să prindă curaj şi să-şi onduleze corpul rafinat construit prin faţa doctorului Emil S.

La început, doctorul n-a băgat-o în seamă, dar, când frumoasa blondă i-a făcut avansuri, şi-a zis: „De ce nu? De lemn să fii şi tot te aprinzi!”.

Şi a început o frumoasă idilă între cei doi.

Celelalte colege îi spuneau Cleopatrei că nu-i frumos să se bage în familia omului, dar ea le răspundea nonşalant:

- Eu nu am nimic cu familia lui. Cu el am ce am! şi le închidea gura.

De frica doctorului, asistentele nu i-au mai spus nimic Cleopatrei şi cei doi şi-au continuat nestingheriţi relaţia.

Dacă ar fi fost doar atât, nu era mare lucru, pentru că mulţi bărbaţi au relaţii în afara familiei, dar nu îşi pierd capul în aşa hal, încât să-şi strice familia.

55

Dar, ce te faci că acum Cleopatra nu se mai ascundea de nimeni şi se purta de parcă ar fi fost soţia doctorului, mai ales de când a fost promovată asistentă-şefa şi le teroriza pe colegele ei.

Cleopatrei îi intrase în cap că trebuie să devină doamna doctor, chiar dacă locul era ocupat.

Avea ea metodele ei de convingere, aşa că doctorului Emil S. nimic nu-i mai plăcea acasă: mâncarea nu era bună, casa nu era destul de curată, iar Laura nu mai era cea cocheta de altădată.

Nu conta că Laura muncea de dimineaţa până seara, că nu mai avea timp pentru ea, nu conta că Letiţia era la o vârstă critică, când trebuia supravegheată atent, nimic nu conta în ochii doctorului, când îi apărea în minte figura Cleopatrei, proaspătă şi primăvăratecă, ca un ghiocel abia îmbobocit.

Vorba aceea: „Decât una de patruzeci, mai bine două de douăzeci” (femei, n.a.).

Anii treceau şi Cleopatra se săturase să joace rolul de amantă, vroia rolul principal — cel de soţie.

Văzând că doctorul Emil S. o duce cu vorba, ce se gândeşte ea: „Hai să pornim o furtună în familia S., că poate toanta n-a aflat încă ce face bărbatu-său!”. Zis şi făcut!

Pune mâna pe telefon şi sună la doctor acasă, când el era la spital.

îi răspunde chiar Laura.

- Alo! Casa doctor S.? Doamna doctor?

- Da! îi răspunde Laura. Cu cine vorbesc?

- N-are importanţă cu cine. Sunt o binevoitoare, care vrea să vă spună că este scandalizată de relaţia pe care soţul dumneavoastră o are cu asistenta-şefa.

Şi pac! închide telefonul.

56

«

Laura rămâne nemişcată o clipă, apoi se gândeşte la ce i s-a spus: „O fi o glumă proastă, o fi adevărat, n-o fi adevărat?! Totuşi, cine să facă glume dintr-astea cu ea?!”

Nu ştie să aibă duşmani, iar cu colegii se împacă foarte

bine.

Pe la spital n-a prea fost, pentru că n-a avut de ce, a avut încredere în soţul ei. Şi-apoi cine este această asistentă-şefă, că ea nu o cunoaşte şi nici pe Emil nu l-a auzit s-o pomenească vreodată, nici de rău şi nici de bine.

El îi povestea mai mult cazurile cu care se confrunta şi problemele pe care le avea cu pacienţii şi mai puţin cu personalul.

„Dar, stai, e-adevărat că de la o vreme el este mereu preocupat de ceva, stă mai tot timpul îmbufnat, nu-i place nimic, citeşte, se uită la televizor, m-am gândit că e din cauza oboselii pentru că munceşte prea mult, se implică total în cazurile pe care le urmăreşte. Ce să fac? Să-l întreb direct dacă are o legătură cu asistenta-şefa?! Dar, ce, e prost să recunoască?! Să mă fac că nu ştiu nimic?! Da, mai bine aşa! Cine ştie, poate cineva invidios că ne merge aşa de bine vrea să bage beţe în roate. Oameni răi sunt destui!”

*

Intr-o zi, doctorul Emil S. vine acasă cu o invitaţie la nuntă şi-şi anunţă soţia:

- Ştii, se căsătoreşte un medic rezident din secţia mea şi ne cheamă pe toţi la nuntă, peste o lună. Ne-am hotărât cu toţii să mergem! Dar, fără soţii! Doar noi, colegii!

Laura a primit această lovitură sub centură cu calm, deşi nu se mai întâmplase niciodată ca Emil să meargă singur la o petrecere şi pe ea s-o lase acasă.

A întrebat neutru:

- Toată secţia, medici şi asistente?

- Da, desigur, toată secţia!

Dintr-o dată, Laura şi-a adus aminte de telefonul anonim şi a apucat-o ameţeala. „Te pomeneşti că o fi adevărat ce mi-a spus tipa aia la telefon?! O, Doamne, după douăzeci de ani de căsnicie să am aşa o surpriză?! Dar ce mă tot lamentez atâta? N-aş fi nici prima, nici ultima! Doamna Lena de la»etajul doi n-a păţit-o? A angajat bonă la fetiţă şi bărbatu-său a fugit cu bona, care era gravidă şi a lăsat-o să-şi crească singură fetiţa. Totuşi, Emil este un om matur, care gândeşte, chiar dacă are o aventură, familia rămâne familie”.

*

Trece o lună şi vine şi nunta doctorului rezident.

Emil se îmbracă elegant, la patru ace, se bărbiereşte, se parfumează, îşi sărată soţia şi pleacă.

Nunta a fost sâmbătă, dar Emil s-a întors acasă abia duminică seara, pretextând că mirele i-a reţinut acasă la socrii lui, unde au dus-o tot într-o petrecere. Este foarte obosit şi cum a doua zi dimineaţa trebuie să fie la spital, face un duş şi se culcă.

Luni dimineaţa, fiecare se duce la serviciu, fata la şcoală, iar după-masa, Laura primeşte un telefon:

- Alo! Casa doctorului S.? Doamna doctor?

- Da, îi răspunde Laura.
- N-o să mai fi mult timp doamna doctor!

Şi cranţ! îi închide telefonul.

Stă Laura şi se gândeşte ce să facă, cum să ştie cine îi dă astfel de telefoane.

Se hotărăşte să-şi pună telefonul sub urmărire, că, dacă se mai întâmplă să-i telefoneze, să prindă.

Face o cerere, i se pune telefonul sub urmărire şi aşteaptă.

Timp de o săptămână nu se întâmplă nimic, apoi, într-o bună zi sună telefonul.

58

Laura ridică şi aude o voce de femeie:

- Ascultă, toanto, n-ai de gând să eliberezi locul? Imediat după aceea se aude o voce de bărbat, care spune:

- Doamna S., puteţi închide! Am localizat numărul!

Aşa a aflat şi Laura că drăguţa de Cleopatra, asistenta-şefă, o teroriza cu telefoanele.

Abia aştepta să vină acasă Emil, să aibă o discuţie serioasă cu el.

Dar, surpriză, când intră în casă, Emil începe să strige la ea:

- Cum ţi-ai permis să pui telefonul sub urmărire, iară să-mi spui? Tu eşti cap de familie? Nu mai pot suporta! Asta le-a întrecut pe toate! Dacă singură iei decizii, o să-ţi dau ocazia ca de acum înainte tot aşa să faci. Eu plec de acasă!

- Nu striga aşa, că scoli fata! Ce, ţi-am deranjat matracuca? Aşa îi trebuie, dacă este obraznică! Nu ai avertizat-o să nu se pună cu mine, că arăt eu bleagă, dar când mă înfurii, nimeni nu-mi mai stă în faţă. Spui că pleci de acasă? Să ştii că nu m-am aşteptat din partea ta să fii atât de imatur. Toată lumea ne admira ce familie frumoasă eram şi tu dai cu piciorul la atâţia ani? Mai gândeşte-te, că s-ar putea să- ţi pară rău!

*

u

Nu numai că nu i-a părut rău, dar şi-a luat şi lucrurile şi s-a dus să-i aline „suferinţa” frumoasei profund afectată de înştiinţarea primită de la telefoane că, dacă nu încetează, nu numai că i se desfiinţează postul telefonic, dar va fi şi deferită justiţiei.

Şi pentru că tot am pomenit cuvântul Justiţie”, trebuie să spunem că doctorul Emil S. a intentat proces de divorţ, ca să se poată căsători cu Cleopatra, ca aceasta să-şi împlinească visul de a deveni doamna doctor.

59

Nu numai că şi-a îndeplinit visul, dar a devenit şi coşmarul infirmierelor, a personalului din secţie.

Ea era mai „doctor” decât soţul ei, pe care îl manevra după bunul ei plac.

Dar, cum orice faptă are şi răsplată, în spital se zvonea,

după un timp, că asistenta-şefa este grav bolnavă.

Doctorul Emil S. umbla tot mai abătut, nu se îngrijea, ba o mai dăduse şi pe alcool.

Azi aşa, mâine aşa, n-a mai fost tolerat în clinică şi i s-a pus în vedere să se pensioneze.

La câteva luni după pensionare, s-a putut citi pe uşa spitalului un necrolog, în care era anunţat decesul Cleopatrei.

Unii s-au dus la înmormântare din curiozitate, ca să-l vadă pe doctorul Emil S. cât era de distrus şi neîngrijit.

Ba, spun unii, că era mort de beat. Ce ţi-e şi cu gura lumii? Slobodă!

De, cine face ca el, ca el să păţească!

7. Convorbiri cu tata

Au trecut anii şi tata a plecat pe drumul fără întoarcere, lăsându-mă să vorbesc singură şi să mă descurc aşa cum pot.

Şi ce tată înţelept am avut!

Orice problemă mai deosebită cu care mă confruntam era rezolvată de el în cele mai bune condiţii.

în primul an de învăţământ, de exemplu, pentru că eram sigurul cadru calificat din şcoală, obligatoriu trebuia să fiu şi directoare.

Eram tânără, nu vroiam să apese pe umerii mei aşa o responsabilitate, aşa că l-am întrebat pe tata:

- Tată, pot să mă oblige să iau direcţiunea?

- Nu, dragă, nu te pot obliga, dar pot să te şicaneze, aşa că te sfătuiesc să accepţi provizoriu, până îşi găsesc alt om.

Aşa am făcut şi a fost bine, inspectoarea, care stătea pe capul meu de două săptămâni, venită de la raion, a putut pleca liniştită înapoi la Huedin.

Pe urmă, când am avut fetiţa, la doi ani după băiat, n- am mai făcut greşeala să-mi las copil de şase luni şi să mă duc la muncă, ca să-i „transport” toţi microbii din şcoală micuţului meu, şi am stat acasă un an, în concediu medical, când pentru unul, când pentru altul.

Către vară, cam prin luna mai, tata m-a atenţionat:

- Draga tatii, ai grijă, că tu nu o să ai concediu de vară, pentru că nu se dă odihnă pentru odihnă!

- Cum să nu am concediu?! Deja contabila m-a anunţat că sunt în concediu de la 1 iulie la 1 septembrie 1977. Dumneata te-ai pensionat de zece ani şi nu mai ştii legile (după epurarea din armată, ca invalid de război în 1947 lucrase douăzeci de ani la „Palat” la „Clujeana” - de fapt „Dermata”, apoi „Herbak Ianos” şi apoi „Dermata”, la „Serviciul Personal” şi apoi la serviciul „Pensii”).

După această discuţie cu tata, m~am dus la contabilitatea grădiniţei să-mi duc concediul medical şi o aud pe contabilă:

- Ştiţi, am greşit când v-am spus că aveţi dreptul la

concediu de odihnă, pentru că există un articol de lege care nu acceptă să vă luaţi concediu.

- jBine. şi atunci ce am de iacul? Trebuia să-mi spuneţi din timp!

- Mergeţi la „Inspectoratul Şcolar” să vedeţi ce o să vă spună şi ei.

Mă duc la „Inspectoratul Şcolar” şi economistul îmi spune:

-Nu aveţi dreptul la concediu de odihnă! Dacă aţi fi lucrat câteva zile măcar, nu v-aţi fi încadrat în acel articol de lege.

- Totuşi, ce pot să fac?

- Să lucraţi în vacanţa de vară.

Mă duc furioasă la tata şi îi spun:

- Ai avut dreptate, tată. Nu mi se dă concediu de odihnă. Dumneata eşti pensionar de zece ani şi-ai ştiut, şi contabila, în funcţie fiind, nu cunoaşte legile.- Spune-mi, ce să fac?

- Poţi alege între două lucruri: să-ţi plătească angajata concediul de odihnă, sau să mergi să lucrezi în vacanţă.

Am ales varianta a doua, pentru că nu mă puteam răzbuna pe biata contabilă, care nu-mi făcuse până atunci nici un rău, doar că nu era la curent cu legislaţia în vigoare.

De ce nu l-am ascultat eu pe tăticul meu cel înţelept şi nu m-am informat din timp? De căpoasă ce sunt!

Aşa că, în vara lui 1977, timp de două luni, toată lumea din cartierul clujean Mănăştur mă putea vedea manevrând căruciorul alb cu doi copii în el, mergând spre Grădiniţa 66, unde directoare era doamna Zamă. Doamna directoare Zamă, fire miloasă, când dă cu ochii de mine mă întreabă:

- De ce trebuie să lucrezi în vacanţă?

Ii povestesc eu tărăşenia şi ea mă încurajează:

- Stai liniştită, poţi veni cu copiii, pentru că vara sunt puţini în grădiniţă, majoritatea copiilor pleacă la bunici la ţară. Dacă sunteţi două educatoare (pe atunci lucram la grădiniţă n.a.), tu îţi iei copiii şi pleci acasă!

Am avut noroc că am nimerit peste aşa un suflet de om, nu degeaba toată lumea o lăuda.

A plecat demult dintre noi şi cred că în momentul în care scriu îmi zâmbeşte de sus, din Cer, unde sunt sigură că are sălaş, datorită milosteniei de care a dat dovadă în viaţă, cu toată lumea.

Odată eram foarte furioasă pe una din directoarele mele, care îşi pleca urechea la bârfe şi nu verifica informaţiile pe care le primea.

I-am spus tatălui meu:

- Tată, eu nu o mai salut! Aşa ceva nu se face! Trebuia să stea de vorbă cu mine şi să afle adevărul, pentru că prietenele ei au dezinformat-o.

- Eu te sfătuiesc, mi-a replicat tata, să o saluţi, pentru că este şefa instituţiei unde lucrezi, dar să nu stai de vorbă

cu ea.

Aşa am făcut şi tata iarăşi a avut dreptate: cu timpul s-a dumirit şi ea care-i adevărul, că doar era femeie deşteaptă.

Tot atunci l-am întrebat pe tata care este „legea” salutului, cine trebuie să salute primul, şi iată ce mi-a răspuns:

- în primul rând îl salută cel tânăr pe cel în vârstă, în al doilea rând îl salută cel inferior pregătit pe cel cu pregătire superioară şi în al treilea rând bărbaUil o salută pe femeie.

Aşa că, voi, unii bărbaţi, care vă uitaţi la mine să vă salut eu, puteţi să holbaţi ochii cât cepele, până când veţi deveni asemeni unui broscoi, că eu tot n-o să vă salut. N-aţi auzit ce-a zis tăticul meu, că voi trebuie să mă salutaţi! Aţi înţeles?!

Dacă de la primele două reguli îmi face plăcere să mă abat, de la cea de a treia nici în ruptul capului. Am acum în faţa ochilor un anumit bărbat, care se uită la mine, se holbează

mai bine-zis, dar nu catadicseşte să deschidă gura să mă salute, deşi stă în vecini de peste treizeci de ani.

Mai poate aştepta încă treizeci, pentru că eu tot n-o să-l salut, mai bine mă fac că nu-l văd sau nu-l cunosc. Mă enervează că se uită „ca viţelul la poarta nouă”. Dar ce zic eu viţel? La vârsta lui, ehe, e tatăl viţelului, vorba ceea:

„Aceasta-i soarta boului
"V^ţel adult
Să stea la poarta noului
Ceva mai mult”.

Dar ce noutate mai pot fi eu, după mai bine de treizeci de ani?!

Pe bună dreptate, mama îmi spunea că eu îl iubesc mai mult pe tata.

Pe mama nu am prea înţeles-o, nu ne lăsa să ne apropiem prea tare de ea. Cred că o schimbase războiul, refugiul, invaliditatea .tatălui. Preferase să pună un zid între ea şi restul lumii.

Când mă plângeam că trebuie să mă duc undeva şi nu am cu ce să mă îmbrac (mă refeream la ceva mai nou), ea deschidea dulapul, îmi arăta hainele înşirate pe umeraşe şi mă întreba;

- Dar astea ce-s?

- Bine, mamă, vreau şi eu ceva nou, nu haine de zeci de ani. Ştii că eu păstrez o rochie şi douăzeci de ani. Dar m-am săturat de ele!

- Nu haina face pe om!

Cât se înşela, draga de ea, ea care purtase în Cluj moda anilor 1930-1940. După toate nenorocirile prin care a trecut, nu mai punea preţ pe aspectul exterior. Ce păcat!

Mă cutremur acum când aud despre fetiţe molestate de tatăl lor.

Cum e posibil? Tatăl este cel care trebuie să te apere, să

fie ca un zid între tine şi lumea dezlănţuită. Şi tocmai el să-ţi înşele încrederea? E inuman!
64
«
Eu am avut părinţi în vârstă! Când m-am născut, mama avea treizeci şi cinci de ani, iar tata patruzeci şi doi. Venise de pe front, adică fusese adus din Cehoslovacia (este ştiut faptul că românii nu au mers mai departe, spre Germania, în al Doilea Război Mondial) grav rănit, plin de schije în spate, cu o hepatită cronică şi intestinele reconstituite în urma unui bombardament.

„Patria recunoscătoare" mi-a făcut mie cadou un tată, care mergea ajutându-se de un baston.

Dar chiar şi aşa, el m-a învăţat să dansez; la vârsta de cinci ani, îmi punea picioarele mele pe ale lui şi dansam tangou sau vals.

La vals îmi spunea:

- Şi acum începem plimbarea.

Trebuie să mai spun că era şi foarte pudic. Nu l-am văzut niciodată dezbrăcat decât până la brâu. Când l-am văzut prima dată, copil fiind, am exclamat:

- Vai, tată, câte coşuri ai pe spate!

Avea nişte bube mari, roşii, multe, multe, să tot fie între treizeci şi cincizeci.

- Nu sunt coşuri, sunt schije!
- De ce nu te operezi, să ţi le scoată?
- Pentru că nu se poate!

Şi aşa a mai trăit tata încă pe atâta, ducând în spate mărturia războiului şi în mână bastonul, dar nu cel de mareşal.

Câte alte lucruri mai pot spune în legătură cu tatăl meu, dar mă opresc acum, pentru că m-au năpădit amintirile şi un dor nesfârşit de sfaturile înţelepte cu care mi-a hrănit viaţa şi m-a hrănit pe viaţă.

Cluj-Napoca, 1 iunie 2009 Ziua Internaţională a Copilului (a vorbit copilul din mine)
65
8. Povestea cărţii

Cu cât drag îmi cobor cărţile din bibliotecă, mă uit la ele, le răsfoiesc şi ştiu că las ceva în urma mea.

Ele sunt în număr de şapte - ce cifră minunată - iar aceasta, $e care o citiţi, este a opta.

Am promis că voi scrie zece cărţi şi pe urmă mă odihnesc puţin şi colind lumea.

Apoi, dacă destinul meu este să am o viaţă lungă, voi continua.

Le-am scos din casă doar de două ori în zece ani, prima dată pentru un interviu la radio, a doua oară la întemeierea unui cenaclu.

Cred că a treia oară nu le mai scot la aer, pentru simplul motiv că am doar o bucată din fiecare.

Deja ştiu ce voi scrie în a noua carte, şi mai ales in a zecea.

Am un plan măreţ, pe care nu-l pot dezvălui, pentru că este greu de realizat, dar nu imposibil. Şi apoi, mă ştiţi! Eu când îmi pun în cap ceva, nu mă las până nu izbândesc.

Fac ce fac, mut munţii din loc, deviez cursuri de ape, aplic zicala: „Dacă nu vine Mahomed la munte, vine muntele la Mahomed” şi în final totul iese cum am dorit.

Vai de cei care îmi stau în cale, încercând să-mi pună beţe în roate şi să mă întoarcă din drum.

Acum o să credeţi că sunt mai periculoasă decât Xena războinica, dar aparenţele înşeală.

Dar, iară m-am luat cu vorba şi nu trec la subiect.

La mine totul are o poveste, totul se bazează pe o poveste, pentru că îmi plac poveştile!

Ştiţi de ce îmi plac? Pentru că acolo binele învinge răul şi mie îmi plac poveştile cu happy-end.

Să trecem la ce vreau să vă povestesc!

Eu scriu de muit, din fragedă pruncie, de pe la vârsta de zece ani, dar nu am publicat. Am mai citit pe la cenacluri câte o poezie, dar mai mult nu.

Prima mea scriere în proză şi cea mai bună până astăzi este, după părerea mea, „Taina spovedaniei”. Se bazează pe un fapt real, pe un secret de familie, divulgat, care a întors destinul familiei cu 180°.

Am citit-o ia un cenaclu şi mi s-a cerut permisiunea de a fi publicată. Mi-am dat consimţământul, dar nici până astăzi nu am primit un exemplar din volumul în care a apărut (am avut confirmarea că a apărut), deşi au trecut mai mult de zece ani.

Slabe speranţe să mai văd acel volum, doar dacă nu fac eu săpături în biblioteca unei anumite facultăţi.

Dar, în anul 1980, la vârsta de 33 de ani, regretatul meu frate m-a dus la Cenaclul Cadrelor Didactice din Cluj-Napoca.

Acolo am întâlnit scriitori de seamă, de la care am avut ce învăţa: Bazil Gruia (prieten cu Lucian Blaga), Teohar Mihadaş şi alţii. Rând pe rând au plecat dintre noi, predând ştafeta celor tineri.

Astfel am ajuns peste zece ani vicepreşedinta cenaclului, deşi nu publicasem încă nici un volum.

Prietena mea, colega şi preşedinta cenaclului m-a atenţionat că cei care au cărţi publicate cârtesc împotriva numirii mele ca vicepreşedinte, aşa că ia să fac bine şi să nu mai ţin scrierile în sertar şi să ies cu un volum, jt Asta se întâmpla în anul 1999, iar în 2000 am debutat cu volumul de proză scurtă „Album de familie”. Astfel, mă numesc „Milenistă”, pentru că am debutat la începutul mileniului trei.

Aveam deja o vârstă - cincizeci şi trei de ani - dar, mă consolam cu gândul că şi alţi scriitori au debutat târziu şi ce mari au ajuns. Bine-bine, scrieri aveam pentru un volum, dar bani să-l public, nu, aşa că am început să caut sponsori.

Dar cum la noi toate sunt anapoda, sponsorii nu au sărit să mă ajute. Ba că legea sponsorizării nu e clară, ba că ei nu

au nici un beneficiu, ba că e laie, că-i bălaie, până am început să mă enervez. Şi ştiţi cum fac eu când mă enervez? Nu vă doresc să aflaţi!

Drept urmare m-am supărat pe prietenul fiului meu, care avea o firmă şi nu a vrut să mă sponsorizeze, spunând că şi el are nişte scrieri istorice şi nu le publică din cauza banilor (a terminat istoria n.a.).

Fiul meu m-a mai liniştit, când mi-a spus că respectivul este recunoscut ca zgârcit.

Şi cum stăteam eu aşa şi mă tot gândeam, mă uit într-o seară la televizor şi îl văd pe Vasilică, colegul meu de teatru, mare director, mare, pe care nu-l mai văzusem de treizeci şi cinci de ani. Pentru că el nu s-a schimbat foarte tare, l-am recunoscut şi am exclamat:

- Uite-l pe Vasilică!

Fiul meu cel mare, fiind în cameră, m-a auzit şi m-a întrebat:

- îl cunoşti pe omul ăsta?
- Cum să nu-l cunosc, dacă am fost colegi de teatru.
- Du-te la el şi cere-i sponsorizare!

Şi aşa am făcut!

Dar n-am reţinut bine cum se numea întreprinderea respectivă, aşa că am nimerit prin alte părţi, unde nimeni nu-l cunoştea.

Până într-o zi, când vorbesc la telefon cu o secretară, care nu numai că îl cunoştea, dar ştia exact şi întreprinderea unde era director. Aşa că m-a îndrumat bine, mi-a dat numărul de telefon şi am sunat.

Mi-a răspuns secretara, i-am spus cine sunt şi cu cine vreau să vorbesc, dar am spus numele după căsătorie, pe care ei nu avea de unde să-l ştie. Când mi l-a dat la telefon, el nu ştia cine sunt, până când i-am spus toate numele mele.

Bineînţeles că şi-a amintit, ba chiar cu emoţie, că îl caut după atâţia ani, i-am spus despre ce este vorba, m-a chemat să-i duc actele de la editură, m-a primit şi am discutat,

«
aducându-ne aminte de anii tinereţii şi mi-a spus când să mă interesez, dacă s-a aprobat sponsorizarea.

Norocul meu a fost că am depus cererea cu câteva zile înainte de întrunirea consiliului de conducere, sau cum s-o fi numind, şi cererea mea a fost aprobată, singura din şaizeci de cereri de sponsorizare, cum am aflat ulterior. Da, Vasilică este un sentimental ca şi mine, am fost ca fraţii în copilăria noastră sau în tinereţe, aşa că nu se uită aşa ceva.

Impulsul a fost pozitiv şi îi mulţumesc şi acum că m-a ajutat să debutez; pentru că pe urmă totul a fost mai uşor, cărţile s-au chemat una pe alta, anul şi cartea, până acum la

a opta şi de acum încolo.

Am mai avut o semi-sponsorizare, la al doilea volum, dar începând cu al treilea, mi-am făcut eu cadou de ziua mea o carte. La întrebarea copiilor:

- Mamă, ce vrei să-ţi luăm de ziua ta?

Răspunsul era invariabil:

- Nu vreau haine, nu vreau bijuterii, vreau o carte, aşa că ajutaţi-mă şi voi cu ce puteţi!

Unul culegea textul pe calculator, altul îşi chema prietenul să-mi facă coperta şi cartea ieşea.

Pot să spun că volumul patru, „Amintiri din şcoală", a ieşit ca o necesitate, pentru întâlnirea cu colegii de liceu, care au venit de pe trei continente şi au dus cartea cu ei, încântaţi de surpriza pe care le-o făcusem.

Şi într-adevăr era o surpriză, chiar şi pentru mine, pentru că iniţial mi-a venit ideea s-o scriu, pe urmă am vrut să abandonez, crezând că n-o să fie încântaţi, iar, în final, la îndemnul colegilor care organizau întâlnirea, cartea a ieşit, am primit-o exact cu o zi înainte de întâlnirea de patruzeci de ani de la absolvirea liceului „Bariţiu".

Pentru că ediţia întâi s-a epuizat, am de gând cândva să scot ediţia a doua, adăugită, pentru că m-am oprit în partea a doua a cărţii, cu amintirile mele ca profesoară, prin anul 1980.

Ori mai sunt multe întâmplări de povestit până în anul 2010 - cam treizeci de ani.

Cândva, când va ploua afară ca acum, o să mă aşez la locul meu preferat, unde scriu şi o să depăn ghemul amintirilor mai departe.

Dar,< vă avertizez că sunt lucruri care pot fi scrise şi unele peste care trebuie să cadă o cortină groasă, deci nu vor fi scrise niciodată. Dar, cum niciodată să nu spui niciodată, cine ştie? Poate peste douăzeci de ani - Ha! Ha! Ca în Dumas tatăl sau fiul?! Nu-mi mai amintesc, dar, cred că Alexandre Dumas-tatăl a scris „După douăzeci de ani".

A cincea cartea, cea de poezie - „Lumina cugetului" - bilingvă română — franceză, a apărut tot ca o necesitate (la mine toate apar ca o necesitate n.a.).

Trebuia să plec în Franţa în 2005, mă chema fiică-mea şi n-am vrut să mă duc cu mâna goală.

Aşa că, ce m-am gândit? Hai să adun poeziile pe care le găsesc repede, să le dau la tradus, scot o carte şi plec cu ea la Paris. Zis şi făcut! Cartea a ieşit de sub tipar cu puţin timp înainte de a pleca la Paris.

Ce fericită am fost că am ce le oferi rudelor mele din Franţa!

Şi ce bine îmi prinde acel volum de poezie, unicul, din care s-a tradus apoi în vreo cinci limbi, cu diferite ocazii, la diferite întâlniri cu grupuri de voluntari străini: belgieni, italieni, maghiari, englezi.

Şi pentru că eu nu arunc nimic ce este scris, am avut surpriza să găsesc într-un geamantan vechi, unde îmi ţin actele, un jurnal de călătorie din anul 1969 în Franţa. Citindu-
1, m-au uimit informaţiile din Paris şi din sudul Franţei, pe care nu mi le-aş mai fi amintit, după patruzeci de ani, dacă nu le-aş fi notat. Aşa că, ce m-am gândit?!

Pentru că trebuia să plec din nou în Franţa, hai să dau la tradus jurnalul, să scriu şi partea a doua, să public cartea şi să mă prezint cu ea.

Aşa am făcut, conştientă fiind că va trebui să mai scriu şi să scot o altă ediţie, care să fie mai consistentă. .

Aşa că, epuizată fiind prima ediţie, chiar mâine va ieşi de sub tipar a doua ediţie adăugită cu partea a treia, pentru că multă lume s-a plâns că nu are cartea.

Pentru ei şi pentru împăcarea mea sufletească am scos ediţia a doua adăugită, care este dublă faţă de prima, aşa că acum pot merge liniştită mai departe,.

Acum nu mai scot anul şi cartea, ci îmi trebuie doi-trei ani pentru a vedea sub tipar scrierile mele, iar pentru proiectul meu secret cred că o să-mi trebuiască şi mai mult.

Dar un lucru este cert: să nu vă aşteptaţi să scriu romane, pentru că nu pot, eu voi scrie doar povestiri, eseuri, schiţe, nuvele pentru că acestea se potrivesc de minune temperamentului meu vulcanic.

Această poveste vreau s-o scriu de câţiva ani, dar numai acum i-a venit rândul.

Este o vreme pentru toate lucrurile de pe lumea asta, dar eu, atunci sunt fericită când mă aşez la masă şi scriu.

Scriu de mână, bineînţeles, nu am încă nici o relaţie de prietenie cu calculatorul, dar, cred că în curând va trebui să experimentez şi acest lucru.

Toate la timpul lor!

Cluj-Napoca, 2 iunie 2009

i

9. Moderna Penelopa

Doamne, ce femeie a fost Penelopa, regina Ithacăi, soţia celebrului Ulise! Cât de mult şi-a iubit soţul şi ce dovezi de iubire i-a dat!

O iubesc pentru că a fost aşa de puternică, de hotărâtă şi a nutrit atâta dragoste pentru iubitul ei soţ. Câte lucruri minunate poate să facă dragostea! Este singurul sentiment pe care nici moartea nu-l poate stinge. Şi cum să nu fie aşa, dacă este de origine divină!

Dar, să vorbim întâi despre vicleanul şi înţeleptul Ulise, plecat la război contra Troiei, unde se afla frumoasa Elena, răpită de Paris.

Nicicum nu a putut fi învinsă Troia, până într-o zi, când lui Ulise îi vine un gând năstruşnic: să construiască un cal

uriaş din lemn, unde să ascundă cât mai mulţi ostaşi şi să-l lase în faţa cetăţii. Cei din Troia o să-l ia în cetate, iar peste noapte ostaşii vor ieşi din cal şi vor ataca prin surprindere.

Degeaba a spus bătrânul Laocoon celebrele cuvinte: „Timeo Dañaos ubi dona ferentes", adică „Mă tem de greci, chiar şi când fac daruri", că nimeni nu l-a ascultat.

Cetăţenii din Troia au dus calul în cetate şi ştim cu toţii ce s-a întâmplat: Troia a fost distrusă.

Ulise se poate acum întoarce acasă, la frumoasa lui soţie, Penelopa.

Dar drumul de întoarcere nu a fost deloc uşor şi a durat, dacă nu mă înşel, vreo zece ani.

în vremea asta, Penelopa ce făcea? Păi, ce să facă, sărăcuţa de ea, rămasă acasă cu un copil, care nu era destul de mare, să o poată apăra? Se apăra şi ea cum putea de mulţimea de peţitori, care râvneau la mâna ei şi la avere, considerând că Ulise se prăpădise şi nu va mai vedea pământul Ithacăi.

Socoteli greşite îşi faceau ei şi Penelopa nu ştia cum să-iţină la distanţă, că tăbărâseră în cetate şi îşi făceau de cap, ducând-o tot într-o orgie şi un dezmăţ.

Penelopa găseşte o scuză salvatoare, ca să scape de insistenţele lor şi hotărăşte că trebuie să ţească ceva, iar atunci când va fi gata ţesătura, va alege dintre ei un soţ.

Ziua Penelopa ţesea, dar noaptea destrăma tot ce ţesuse ziua, aşa că ţesătura nu avansa deloc şi nu se întrevedea că s- ar isprăvi vreodată.

Prin acest şiretlic, Penelopa trăgea de timp, fiind sigură în adâncul sufletului că Ulise se va întoarce într-un târziu.

Speranţa ei nu a fost în zadar, pentru că Ulise apare, îi pedepseşte pe toţi şi trăieşte alături de soţia sa credincioasă până la adânci bătrâneţi, iubindu-se ca în prima zi.

Bine, bine, o să vă întrebaţi, povestea este frumoasă, dar nu este modernă, este veche de când lumea.

Ce este cu moderna Penelopa? Trebuie să vă mărturisesc că aşa am fost poreclită eu şi nu fară motiv.

într-o zi vine soţul meu de la mama lui, supărat nevoie mare că eu nu ştiu croşeta, că ce femeie este aceea, care nu ştie să ţină în mână andrelele, că toată ziua ce face, numai scrie şi citeşte şi aşa cum ştie să ţină stiloul în mână, să ţină şi acele de croşetat.

Ce mă gândesc eu atunci? Ca să nu mai fie supărat soţul meu şi să nu i se mai reproşeze că eu nu ştiu croşeta (soacra mea cu fiică-sa numai asta făceau pentru că stiloul nu-l ştiau mânui n-a.), mă hotărăsc să-i fac o bucurie şi o rog pe o colegă, care croşeta şosete de lână, să mă înveţe şi pe mine în pauze.

Zis şi făcut! Colega îmi spune ce ustensile să-mi procur: aţă, ace şi începe să-mi desluşească tainele împletitului, pentru că aşa se numeşte, nu croşetat.

împletit sau croşetat, pentru mine e totuna, numai să ştiu să fac şi eu ceva, pentru că uitasem ce ştiusem să fac în copilărie şi să stau şi eu liniştită să-mi văd filmele seriale la televizor, prefăcându-mă că împletesc, fară să mă trezesc pe

cap cu dumnealui, care din zece în zece minute îmi invada încăperea că, numai asta-i mâncare, care se face stând la televizor, că o să se „prindă de oală”, la care şi eu îi răspundeam că „nu trebuie să suflu în foc, pentru că mâncarea se face pe aragaz şi nu pe sobă cu lemne”.

Având în mâini acele de împletit, sau andrelele şi dând din mâini în semn că sunt mult mai preocupată de cum avansează şosetele decât cum avansează intriga din film, aveam pace şi linişte.

Uşa se mai deschidea câteodată, dar văzându-mă preocupată de împletit, stând pe fotoliu ca o bunicuţă cuminte, se retrăgea, fără bombănelile de rigoare.

Azi aşa, mâine aşa, până la urmă am reuşit să termin o pereche de şosete de lână, pe care i-am făcut-o cadou tatălui meu.

Ce încântat a fost tăticul meu şi îmi tot spunea ce cald îi ţin şosetele mele la bietele lui picioare. Şi cum să nu-i ţină de cald, când au fost împletite cu atâta dragoste.

Foarte ciudat mi se pare că acela a fost ultimul an, în care tatăl meu a mai fost printre noi, iar, la fel ca majoritatea fraţilor săi, când să se apropie de cel de al optzecilea an al vieţii, s-a dus pe alte tărâmuri, să se odihnească şi să-şi odihnească picioarele, care l-au purtat în Est şi în Vestul Europei, în timpul celui de-al Doilea Război Mondial.

Sunt fericită că şosetele mele i-au încălzit picioarele şi mi-am adus aminte că, în tinereţe, într-o zi, mă uit 1a picioarele mele şi la picioarele tatălui meu (laba piciorului n.a.) şi observ că sunt identice.

De ce n-am putut avea picioruşele mamei, subţiri şi delicate?

Le las şi eu moştenire, la rândul meu, întâiului meu născut.

Au trecut de atunci douăzeci şi cinci de ani, dar oricât m-am străduit, a doua pereche de şosete de lână nu s-a mai finalizat.

«

Şi acum se poate găsi în dulapul meu un ghem de lână cu andrelele în el şi cu un început de şosetă.

Se vede că nu am făcut o pasiune din croşetat, aşa cum am făcut din scris. Vă las pe dumneavoastră să hotărâţi cum ar fi fost mai bine, pentru că eu, se vede, am hotărât deja.

Da, copiii mei m-au poreclit Penelopa, pentru că niciodată

nu au purtat şosete împletite de mama lor.
Cluj-Napoca, 2 iunie 2009
75

12. Glorie ostaşilor români

„Dulce ca mierea e glonţul patriei" (Petru Popescu, Ed. Cartea Românească, 1971)

Această povestire se bazează pe un fapt real, povestit de cel care a fost primar timp de treizeci şi şapte de ani - Iacob Crişan din Vaida-Cămăraş, judeţul Cluj.

In timpul celui de-al Doilea Război Mondial, Iacob Crişan a fost obligat să se înroleze în armata maghiară, cu numele de Farkas Sandor. A reuşit să fugă şi s-a ascuns acasă, la Vaida-Cămăraş.

Vaida-Cămăraş este situat pe drumul de la Cluj spre Mociu şi este populat în majoritate de maghiari.

La 12 octombrie 1944 armata română a ocupat Clujul, iar un grup de ostaşi români din regimentul I Călăraşi - Piteşti, grupul 3 cercetaşi, au ajuns la Vaida-Cămăraş.

Printre ei, sergentul Năstase Lazăr, din comuna Finta, judeţul Dâmboviţa, sergentul Soare Dumitru şi soldatul Coşoreanu din Gura Teghii.

Sergentul Năstase Lazăr şi soldatul Coşorean au fost împuşcaţi de nemţii care se retrăgeau din sat.

Oamenii din Vaida-Cămăraş i-au îngropat, iar cel care le-a scris numele pe cruce a fost Vasile Vermeşan şi lelea Anisie le-a pus ştergar, cum e datina.

Au trecut anii şi Iacob Crişan a ajuns primar. Văzând că nimeni nu se interesează de cei doi soldaţi căzuţi pe câmpul de luptă, s-a gândit să scrie în 1984 la Arhivele Statului, Arhivele MAN.

în buzunarul tunicii sergentului Năstase Lazăr se găsise o poză a lui cu soţia şi băiatul.
76

Ulterior s-a aflat că în comuna Finta, judeţui Dâmboviţa, erau 92 văduve de război, printre care şi soţia sergentului Năstase.

Au trecut trei ani şi într-o dimineaţă geroasă de februarie, ger sec, fără zăpadă, în sat apare soţia lui Năstase cu fiul Ionică. Erau cei din poza aflată la sergentul Năstase, dar Ionică era bărbat în toată firea, iar mama lui, o biată bătrânică.

Au făcut mare parastas, au mulţumit localnicilor că l-au îngropat şi au avut grijă de mormântul lui şi în special au mulţumit primarului Iacob Crişan, că s-a gândit să-i anunţe unde este căzut la datorie sergentul Năstase, pentru că ei, oricât au căutat, nu l-au aflat.

S-au hotărât atunci să-i mute osemintele în satul natal, dar pe urmă s-au răzgândit şi au preferat să vină ei la câţiva ani o dată, pentru parastase.

Cu ocazia parastasului din 1987, primarul Iacob Crişan, care era staroste la nunţi şi botezuri şi cânta „Verşul lui Lazăr”

la cei plecaţi dintre noi, i-a cântat şi sergentului Năstase Lazăr:
„Frunzuliţă iasomie,
Ascultă dragă soţie:
De-acasă când am plecat Tinerică te-am lăsat Aveai 26 de ani Şi-un pruncuşor de doi ani.
[■ Am trecut munţii Carpaţi
Să-i eliberăm pe fraţi.
Ajungând în acest sat Nemţii viaţa mi-au luat Un cartuş nenorocit inimioara mi-a strivit, în sânge m-a învelit;
Iară oamenii din sat M-au luat, m-au curăţat
77
Ei de sânge ra-au spălat în sicriu m-au aşezat Iară lelea Anisie O femeie de-omenie Peste mine a lăsat . Un ştergar alb de bumbac. Aşa m-au înmormântat Parcă aş fi fost din sat.
Şi de-atunci şi pân-acum La mormânt flori mi-au adus Şi lumânări mi-au aprins.
Iar preotul când facea în biserică slujba Tot mereu mă pomenea.
*
După 43 de ani Primarul pensionar Pe nume lacob Crişan De aici, din acest sat Foarte mult el a umblat Ca să afle al meu sat.
Ajuns la Arhiva de Stat Unde cu greu a aflat Satul de unde-am plecat Şi pe tine te-am lăsat Cu un frumuşel băiat.
Când acesta a aflat La masă s-a aşezat Şi de scris s-a apucat A scris cu cerneală neagră Pe o coală mândră, albă A scris scrisoare frumoasă La primar în sat, acasă,
78
Pe primar el a rugat:
„Domnule primar cinstit,
Gospodar şi om iubit,
Du-te-n sat a întreba Poate, poate vei afla O femeie necăjită Şi de război văduvită Şi de cumva i-i afla Spune-i dumneata aşa Căci în Vaida-aici în sat E Năstase-nmonnântat,
La biserica din sat.
*
Când aceasta ai aflat,
Pe Ionică l-ai luat
Şi-mpreună aţi plecat
Cu trenul accelerat
Trenul 421 Bucureşti-Cluj-Satu-
Mare
Ai plecat în căutare Ca să afli acest sat Unde sunt înmormântat.
într-o sâmbătă dimineaţă Cine bate la fereastră La Iacob Crişan acasă? Bate scumpa mea nevastă Cu al meu frumos băiat Aţi venit, când aţi aflat
79
Satul unde-s 'momiântat Şi mormântul mi-aţi aflat Cu-o cruce de lemn la cap, Scrisă cu litere mari De Vasile Vermeşan ,

Care crucea mi-a cioplit,
Şi cu-a lui mână a scris,
* La cap el a aşezat
în groapă când m-au lăsat, Frumos verş el a cântat (Era cantorul din sat).
*
Şi pe urmă a plecat Sus la munte-a căutat Un puiet frumos de brad L-a adus, l-a curăţat La mormânt l-a aşezat,
Ca să crească bradul mare Să am umbră şi răcoare Şi să ştie-ntregul sat Că aici, sub acest brad Doarme un sergent şi-un soldat, Care pe front au luptat Ţara de au apărat.
Şi-acum, scumpă nevastă Te întorci, te duci acasă,
Te duci la mine în sat Şi îl iei şi pe băiat Pe mine-aici mă lăsaţi Iar în sat când vei intra Oamenii te-or întreba Unde este-al tău bărbat,
Să le spui adevărat
80
„în Ardeal e-nmormântat, într-un sat frumos, bogat,
La biserica din sat Iară creştinii din sat La biseric-au aşezat
O placă memorială De sticlă frumoasă, neagră,
Scris cu literă aurie Pentru-a noastră amintire”.
(Compus de Iacob Crişan, primar pensionar, în Vaida- Cămăraş, la 12 decembrie 1987).

S-a aflat tot atunci că soldatul Coşoranu nu mai avea nici o rudă în Gura Tighiii.

Tot primarul Iacob Crişan i-a imortalizat pe cei cinci eroi din Vaida-Cămăraş;
„Frunzuliţă matostat Au plecat de-aici din sat Trei feciori şi doi bărbaţi Pe front toţi cinci au plecat 'Napoi nu s-au întumat.
Bărbaţi falnici şi frumoşi înapoi nu s-au întors.
Baci Dănilă, negricios,
Mijlociu, dar om frumos,
La război când a plecat Cinci copii el a lăsat Patru fete şi-un băiat Şi-o soţie necăjită C-o văcuţă amărâtă.
Iovian Morocâzan,
Roşu, frumos la obraz înalt, subţire ca un brad,
La război când a plecat
81
Doi copii el a lăsat;
Doi boi la jug înjugaţi Pregătiţi pentru arat Şi-o femeie supărată Că pleacă soţu-n armată.
' Au plecat şi trei feciori t Frumuşei ca trei bujori.
Au lăsat fraţi şi surori Şi pe dragi părinţii lor:
Vasile Juleteşcan Şi Alecsuţa Oltean Şi cu Iacob Moldovan.
Toţi cinci pe front au murit înapoi n-au mai venit,
Iar în amintirea lor S-a tăcut acest tablou Scris cu literă-aurie Pentru a lor amintire”.

Cu greu am reuşit să transcriu poeziile lui Iacob Crişan, din cauza perdelei de lacrimi, cu care a trebuit să mă lupt.

Poate vă amintiţi că tatăl meu, militar de carieră, a fost invalid de război şi declarat post-mortem erou naţional, iar eu am fost profesoară la Căian, unde au învăţat şi nepoţii celor pomeniţi mai sus.

Cluj-Napoca, 22 iulie 2008

11. Părinţi şi copii

Un părinte poate creşte Şapte, opt copii sau zece Dar zece copii cu minte Nu pot ţine un părinte.

(Cântec popular românesc)

îmi aduc aminte că am mai citat cândva aceste versuri populare, care mi-au plăcut atât de mult, cândva, deşi nu le-am prea înţeles, adică, de înţeles le-am înţeles, dar nu le-am „priceput".

în acest moment al vieţii am ajuns să le înţeleg şi să le şi pricep, dacă se poate spune aşa.

Cunosc fel de fel de părinţi şi fel de fel de copii şi am ajuns la concluzia că părinţii mai severi, care nu şi-au răsfăţat copiii sunt mai apreciaţi şi mai respectaţi.

Trebuie să fii prieten cu copiii tăi, dar până la o limită şi această limită părintele o impune.

Copilul îl imită pe adult, întotdeauna va face ceea ce a văzut în familie, la părinţii săi, aşa că, să nu ne mirăm dacă vor repeta greşelile noastre.

De multe ori am asistat la discuţii în care se punea că părintele este bun doar atât până îi dă copilului de toate.

întotdeauna ripostam şi mă opuneam acestei idei.

Acum, însă, m-aş gândi mai bine înainte de a riposta.

De asemenea, spun unii că tu, ca părinte, creşti mai mulţi copii, toţi îşi iau zborul şi părintele tot singur rămâne. Părerea mea a fost întotdeauna şi este şi în prezent, că este în firea lucrurilor să se întâmple aşa. Copiii, ajunşi

maluri, trebuie să-şi vadă de viaţa lor, dar asta nu înseamnă eă trebuie să-şi uite părinţii.

De câte ori îmi lăudam băieţii (pentru că fata e departe), se găsea câte o prietenă, care să spună:

- Aşteaptă să se însoare şi pe urmă mai discutăm!

Apoi, vechiul conflict dintre generaţii, conflictul dintre soacră şi noră.

Eu a^n vrut să fac excepţie de la aceste conflicte, să fiu apropiată de copiii mei, să-mi tratez nora ca pe o fiică, dar nu ştiu cât am reuşit.

Un lucru ştiu sigur: atunci când cineva întinde coarda prea tare şi aceasta se rupe, urmează „Potopul lui Noe", pentru că îi pun pe tavă tot ce m-a deranjat, începând de la tata Noe cu barca până în zilele noastre.

Grea şi „diplomaţia" asta, te părăseşte când ţi-e lumea mai dragă, te lasă de izbelişte.

îmi aduc aminte de o prietenă care are băieţi, cum îmi spunea:

- Ce-ţi pasă ţie, tu ai şi fată! Are cine să te îngrijească!

Uite că nu sunt eu norocoasă, între mine şi fata mea sunt mii de kilometri distanţă şi apoi, am spus-o de mai multe ori, că fata mea nu a fost mămoasă, că îl prefera pe taică-său, aşa cum şi eu îl preferam pe tata.

Vedeţi că nu-i nimic nou sub soare? Istoria se repetă!

Acum, când nu mai este taică-său, mă acceptă şi pe mine.

Şi apoi, mă duc cu plăcere la ea, să-mi văd nepoţii iubiţi, dar nu mi-ar plăcea să stau definitiv acolo.

Ştiţi cum spunea mama?

- Casa omului, la casa lui!

Sau un fragment dintr-o poezie, pe care o ştiu din copilărie:

„Tai cocoşul, fac cafea,
Sunt stăpână-n casa mea!”

Aşa că, cei care vor să dirijeze lucrurile la mine în casă, trebuie să se abţină, pentru că eu sunt şefa.

îmi vine în minte acum situaţia unei cunoştinţe, care, trebuie să fie foarte ascultătoare, ca nu cumva să se supere fiul şi, mai ales, nora.

Din cauza nurorii nimeni nu o mai poate vizita pe soacră-sa, pentru că ea nu suportă.

- I-auzi! Aşa o fi făcut şi la mă-sa acasă?!

în final, constatând că sunt incompatibile, au ajuns să se despartă, tinerii mutându-se la casa lor.

Ce deştepţi sunt străinii, care îşi lasă copiii să se descurce singuri, să muncească, să se întreţină, să-şi crească copiii.

Eu, personal, îmi respect copiii, ginerele şi nora şi pretind acelaşi respect de la ei.

Când vreunul depăşeşte limita, am grijă să-i atrag atenţia să fie mai atent.

Veţi zice că mie mi-e uşor să fac asta, pentru că toată viaţa am lucrat cu tinerii şi am tactul necesar, pentru a avea cu ei o relaţie armonioasă.

Trebuie să recunosc că aveţi dreptate, dar, cum vă spuneam, am şi eu limitele mele, peste care nu se trece.

Am ajuns la concluzia că este cel mai bine ca generaţiile să nu se amestece, fiecare să-şi facă viaţa cum gândeşte.

Lumea a evoluat şi nu neapărat în bine, noi, din generaţia mai veche, avem principiile noaste de viaţă, îndrăznesc să spun principii sănătoase, iar cei tineri se grăbesc să facă în câţiva ani ce am făcut noi într-o viaţă.

Sfatul meu pentru tineri este să o ia mai cu încetinitorul, că lumea nu fuge nicăieri, tot pe loc rămâne şi să chibzuiască mai bine ce au de făcut, pentru ca să-şi aşeze viaţa pe fundaţii solide.

Cluj-Napoca, 24 iulie 2009

10. Dragoste la prima vedere

1 iulie 2008

Dragoste la prima vedere Cine-arfi crezut Să iubeşti cu atâta putere Ca la început

Dacă cineva m-ar întreba:

- Crezi în dragoste la prima vedere?, i-aş răspunde:
- Da, cred, mi s-a întâmplat chiar mie!

îmi aduc aminte de parcă ar fi fost ieri, deşi au trecut de atunci aproape patruzeci.de ani.

Eram în doliu după sora mea cea mare, trebuia să plec în Franţa şi eram mai albă ca zăpada, aşa că am decis să mă duc pe malul Someşului, în Clujul meu natal, să fac plajă, ca să mă bronzez puţin.

Să vede că a fost destinul, care mi-a şoptit la ureche că ar fi bine, fiind în luna lui cuptor (iulie), să mă transform într-o creolă atrăgătoare, ca să-i fascinez pe francezi şi să-i derutez, să nu-şi dea seama de pe ce meleaguri am apărut la ei.

Profund marcată de dispariţia prematură a surorii mele mai mari şi fără chef de viaţă, m-am sculat într-o dimineaţă şi am început să-mi împachetez nişte lucruri pentru o zi întreagă de plajă, lucruri care toate erau de culoare neagră: de la pălăria de soare din pai negru până la sandalele împletite, costumul de baie, tot.

Am ajuns la Someş singură (nu suportam prezenţa nimănui), mi-am întins un cearceaf (pe atunci nu erau rogojini de pai), m-am dezbrăcat şi m-am întins la soare, să fac plajă...

Când colo, ce să vezi?

«

La o zvârlitură de băţ de mine, pe o pătură stătea întins, cu faţa la mine, un băiat frumos, şaten, cu părul creţ, numai inele.

Ca să nu mă vadă că mă uit la el, mi-am tras pălăria pe ochi şi mă uitam printre găurile pălăriei.

El se uita ţintă la mine, mă măsura cu privirea şi se gândea (am aflat mai târziu): „Oare cine i-o fi murit, de este atât de cernită?”

Ne-am uitat noi aşa mult unul la altul, până când ne-am săturat şi, la un moment dat, el s-a ridicat, s-a înfăşurat în pătură şi a plecat, fără să-mi spună nimic.

Eu am rămas dezamăgită, gândindu-mă că precis stă undeva aproape, de nu are decât slipul de pe el şi pătura, s-o fi dus acasă să mănânce şi va reveni, dar nu a fost aşa, nu a revenit.

Seara am plecat şi eu, înciudată de faptul că nu a avut curajul să mă abordeze.

A doua zi eu am ajuns prima pe malul Someşului şi i- am ocupat locul, ca să mă răzbun.

N-a trecut mult timp, că l-am văzut apărând în zare, în slip

şi cu pătura înfăşurată pe lângă corp.

M-a văzut, a zâmbit şi s-a aşezat mai încolo, într-un loc mai puţin agreabil decât cel pe care i-l ocupasem eu.

Aceleaşi ocheade ca şi în ziua precedentă, el, singur, eu - singură.

La un moment dat, pentru că îmi era foarte cald, că ¡soarele ardea tare, m-am ridicat şi m-am îndreptat spre apă, ca ;să mă răcoresc puţin.

Când să intru în apă, simt că cineva mă prinde şi îl aud spunând:

- Domnişoară, să vă învăţ să înotaţi!

Eu mă întorc şi răspund:

- Mulţumesc, dar ştiu să înot.

Şi cu asta, mi-am dat drumul în apă, urmată de frumosul companion, pe care destinul mi-l pregătise mie.

Am ieşit amândoi din apă, când am ajuns la „Gat”, pentru că mai jos era periculos să înoţi, ne-am întors la locul unde ne lăsasem lucrurile, am început să discutăm (întâi am făcut cunoştinţă - „Lola” - „Vasile” - am aflat ulterior să eram singura fată, căreia îi spusese numele adevărat şi că pentru celelalte era Călin).

La plecare s-a adeverit că bănuiala mea era exactă: da, locuia îi» apropiere, eu trebuia să-l aştept la poartă, până se ducea să se îmbrace - nu m-a invitat în casă şi mie mi s-a părut normal să-l aştept. Când a apărut în pantaloni negri, cămaşă albă şi jerseu roşu, arăta atât de bine, încât nu-mi puteam lua ochii de la el.

Cu siguranţă că l-aş fi deocheat (deşi nu am deocheat pe nimeni, niciodată) dacă nu ar fi avut inspiraţia de a se îmbrăca în roşu.

Eu, toată în negru, cu părul lung prins într-o „coadă de cal”, el în roşu, făceam o pereche frumoasă, după care lumea întorcea capul.

Am plecat împreună spre cofetăria „Urania” de pe strada Horea, povestind de câte în lună şi în stele.

Cu siguranţă Cupidon era şi el prezent şi trăgea de zor cu arcul, când spre mine, când spre Făt-Frumos.

Ajunşi la cofetărie, ne-am aşezat la o masă şi am comandat cred, câte o prăjitură şi o cafea.

Ca să preia comanda noastră s-a prezentat o chelneriţă frumoasă, cu uniforma impecabilă, foarte amabilă.

Vasile a început să cocheteze cu ea, ei nu i-a displăcut şi a intrat în joc, iar eu mă uitam mirată de la unul la altul.

Când ne-am ridicat de la masă, proaspătul prieten şi-a luat rămas bun de la chelneriţă, iar ea i-a răspuns toată numai un zâmbet.

Eu am înghiţit cu greu toată povestea, iar când am ajuns în faţa porţii unde stăteam, m-am răcorit spunând:

- Aşa ceva nu mi s-a mai întâmplat, ca băiatul care este cu mine să facă ochi dulci altei fete, în faţa mea. Eu nu suport

aşa ceva.

M-am răsucit pe călcâie, am deschis poarta şi dusă am fost.

Nici „La revedere!”, nici o altă întâlnire.

Am plecat în Franţa şi am trimis vederi fostului meu logodnic, uitând cu desăvârşire pe frumosul prinţ.

Dar te poţi pune cu destinul?!

La întoarcerea în ţară, când fostul logodnic era foarte fericit că ne-am împăcat şi îşi facea planuri de viitor, îl pun „păcatele” să scoată din gură o perlă, care mi-a căzut mie foarte greu la stomac.

Era vorba despre eterna lui gelozie, pe faptul că cine ştie ce am făcut pe unde am umblat (nu greşea prea tare - în treacăt fie spus), mai ales că arătam „trăsnet”, ca o spaniolă în vacanţă.

Din acel moment, ceva s-a rupt, s-a pus punct tuturor momentelor frumoase şi eu nu l-am mai putut suporta.

Venea bietul Petrică zilnic pe la părinţii mei, pentru că lucra în vecinătate, dar eu mă ascundeam de el şi puteam să fug de acasă pe poarta din faţă (am mai spus că aveam două intrări în curte).

Văzând el că nu are nici o şansă, după un timp a renunţat şi a început să-i facă curte unei prietene.

Nu ştiu dacă mi-a căzut bine lucrul acesta, ba ştiu că nu mi-a plăcut, dar eu renunţasem de mult la el.

Ce ţi-e şi cu egoismul ăsta: mie nu-mi mai trebuia, dar nu vroiam să aibă altă prietenă.

Aşa a trecut aproape un an şi într-o zi, destinul hotărând că m-a lăsat să zburd suficient, se hotărăşte să mă împingă din spate la o întâlnire cu prietena mea, împiedicând-o pe aceasta să vină.

Stau eu ce stau în „Cafe-bar” pe str. 6 Martie, mă plictisesc, plătesc consumaţia şi dau să ies pe uşă.

Ghiciţi cine vroia în acel moment să intre, cu un prieten al lui?!

Da, aţi ghicit, Vasile, îmbrăcat într-un balonsaid la modă legat strâns cu cordonul peste mijlocelul său tras prin inel.

Când l-am văzut, mi s-a tăiat respiraţia.

M-a salutat politicos şi m-a întrebat ce mai fac, doar trecuse aproape un an de când nu ne mai văzuserăm.

- Sărut-mâna! Ce mai faci?

- Bine, mulţumesc! Trebuia să mă întâlnesc cu prietena mea şi n-a venit. Dar tu?

- Uite, am luat bilete la film cu prietenul meu, şi am venit să bem o cafea. Nu vrei să vii cu mine la cinematograf?

- Ba da! Dar prietenul tău ce face atunci?

- Lasă, că se descurcă el.

Acestea fiind zise, am plecat împreună la cinematograf şi din acel moment nu ne-am mai despărţit zeci de ani, treizeci la număr, cu bune, cu greutăţi, până când tot destinul, cel

care ne-a unit, ne-a separat, astfel că
„Pe cărarea vieţii mele
Nu mai mergem amândoi”,
cum spune cântecul, dar aceasta este cu totul altă poveste.
Cluj-Napoca, 2 noiembrie 2008
90
PARTEA A TREIA
ADDENDA
Interviu
16 septembrie 2008 Radio Renaşterea Cultura în actualitate
Portret literar L.M.Ţ.C.
Realizat de:
Luca Radu
16 septembrie 2008 Radio Renaşterea Portret literar septembrie 2008 Lola Maria Ţămbrescu-Ciupeiu
«
- Bună ziua stimaţi ascultători.
Este emisiunea: „Cultura în actualitate” după cum s-a putut asculta şi la avanpremieră.
Am pregătit pentru astăzi un portret literar. Sunt Lucia Radu! Invitata de astăzi se numeşte Lola Maria Ţămbrescu-Ciupeiu. Bun venit la Radio Renaşterea!
- Bine v-am regăsit!
- O scurtă prezentare a distinsei invitate de astăzi:
S-a născut la 10 februarie 1947 în Cluj. A absolvit liceul „George Bariţiu” şi Facultatea de Litere a Universităţii „Babeş-Bolyai ”din Cluj şi normal, a lucrat peste 30 de ani în învăţământ la toate nivelurile: preşcolar, şcolar, special şi universitar ca profesoară de limba şi literatura română şi limbi străine.
în afară de aceasta a absolvit şi Şcoala Populară de Artă secţia actorie-teatru în anul 1961.
În prezent este vicepreşedinta cenaclului literar al cadrelor didactice „O. Goga”, activează în Cluj şi domnia sa activează din anul 1980, membră a cenaclului literar „Vasile Sav” şi a cenaclului „Constantin Brâncuşi”. Doreşti o adăugire, Lola? Ce funcţie deţii în cenaclu?
- în cenaclul cadrelor didactice sunt vicepreşedintă, aleasă pentru a treia oară, pe viaţă.
- Iată un lucru mai puţin cunoscut de noi, ascultătorii. Deci aleasă pe viaţă! Şi preşedinte cine este?
- Preşedintă de onoare este buna mea prietenă şi naşă literară poeta Persida Rugu, Măruţoiu şi domnul loan Hentea, iar preşedinte în funcţiune este colega mea Rodica Scutaru-Milaş - poeta.
- Frumoase lucruri se întâmplă! Există cenaclul literar al cadrelor didactice. Vă întâlniţi des acolo?
- Da, ne întâlnim a treia marţi din lună, deci astăzi trebuia să fiu acolo, dar, orice pot face, dar să fiu în două locuri deodată nu, dar sunt prezenţi preşedinţii. Când ei
93

lipsesc, mă anunţă, când ei sunt plecaţi din localitate şi atunci eu conduc cenaclul.

- Am dorit să facem un portret literar. în faţa mea, pe masă, te-am rugat să aduci câteva din cărţile tale. Le-ai adus. Cărţi frumoase, atât proză, cât şi versuri. Aş începe cu ele într-
o ordine cronologică a apariţiei. Cărţile în proză; e vorba de: „Album de Familie", apărută la editura „Limes" din Cluj, cu o postfaţă realizată de Mircea Petean, colegul nostru. în 2001 a apărut „Rădăcini aeriene", în 2003 „Veriga din lanţ", în 2004 „Amintiri din şcoală", carte răspândită pe trei continente, în 2006 a apărut „Jurnal de călătorie în Franţa", ediţie bilingvă româno-franceză, de data asta a apărut la Editura Universităţii din Oradea. Ca volum de versuri avem în prezent, pe masă, „Lumina cugetului", tot o ediţie bilingvă româno-franceză. Această ediţie se află la Biblioteca Universităţii „Sorbona" din Paris, de asemenea apărut la Editura „Limes" din Cluj. O apariţie numeroasă în ziarele şi revistele vremii: în „Adevărul de Cluj", „Curierul Primăriei", „Dor de dor".

De asemenea, Lola Maria Ţâmbrescu-Ciupeiu este prezentă şi în antologii. Iată şi titlurile antologiilor: „Paşi în iarba ninsă", apărută la ed. Remus 2000; „Pulbere stelară", la Ed. „Napoca Star" 2002; „Repertoar de cenaclu", Ed Etnograph 2004; „Peregrini prin timp", Ed. Eurograph 2007. Călătorii numeroase ai făcut de-a lungul vieţii: Budapesta - Viena - München - Paris de mai multe ori.

Câteva repere pe scurt am prezentat despre viaţa bogată în literatură, pe care ai desfăşurat-o.

Să vorbim acum de la începuturi.

Când ai simţit nevoia, îndemnul, recomandarea sau plăcerea de a scrie?

- Eu scriu de la vârsta de 10 ani. îmi aduc aminte că prima mea poezie a fost compilaţie sau o imitaţie a poeziei „Iarna" de V. Alecsandri, dar nu-mi aduc aminte nici de poezie, nici de titlul ei.

Au trecut destui ani de atunci!

- Câţiva!

- Da, o jumătate de secol!

Nu sunt prima din familie care scriu. Tatăl meu, militar de carieră, a fost veteran de război, a făcut războiul şi în est şi în vest, a fost invalid gradul I şi şi-a scris memoriile de pe front. Eu acum nu fac altceva decât prelucrez câte un paragraf şi fac câte o povestire, o schiţă, o nuvelă, de exemplu „Norocul soldatului". Se bazează pe un fapt real.

Tatăl meu a scăpat din război schimbând locul în camionul bombardat cu un camarad de-al lui, care a murit, iar tata a scăpat, rănit. Se vede că aşa trebuia să se întâmple pentru că, altfel, noi acum nu puteam discuta.

După întoarcerea de pe front a tatălui meu s-a născut regretatul meu frate, care a fost şi el profesor şi scriitor,

dar nu a apucat să publice decât o carte (a întemeiat prima facultate particulară aici în Cluj-Napoca, în anul 1990). Restul scrierilor a rămas în manuscris, dar are nişte copii deosebiţi şi sper că ei se vor ocupa de editarea următoarelor volume.

Eu am debutat târziu (pentru că) şi dintr-o necesitate.

Am scris, dar am ţinut pentru mine şi spun în primul volum, intitulat „Album de familie".

Am fost foarte mândră de acest titlu, inventat de mine - ce greu l-am inventat -, ca peste ani să aflu că nu sunt prima care am cartea „Album de familie". înaintea mea a fost un german şi un englez cu acelaşi titlu „Album de familie". Când am intrat pe calculator la BCU Cluj-Napoca, am găsit la titlul de mai sus trei autori: un german, un englez şi eu, deci acest titlu era deja descoperit de alţii.

Pe coperta întâi a cărţii sunt nişte poze din albumul meu de familie, unele având o vechime de peste o sută de ani, poze cu bunica mea, cu mama şi tata, mire şi mireasă (1933 n.a.), pe volumul al doilea, „Rădăcini aeriene" sunt poze cu mine mireasă, iar pe cel de-al treilea, „Veriga din lanţ", frumoasa mea fiică blondă, mireasă (eu sunt brunetă n.a.), care actualmente se află în Franţa, fiind căsătorită cu un

francez şi pot să spun cu mândrie că franţuzoaicele se pol ascunde în faţa frumuseţii ei.

n.r. - într-adevăr! Aduce cu Marlene Dietrich! n.a. - Da! Şi cu încă cineva, cu care chiar este rudă, dar despre asta nu vom discuta!

n.r. —Un album de familie frumos! n.a. - Da, un album de familie frumos. Eu am crezut că scriitorul îşi alege personajele, dar este chiar invers: personajele îşi aleg scriitorul.

Am aflat asta la o lansare de carte a unei italience, unde doamna Irina Petraş, preşedinta filialei Uniunii Scriitorilor din Cluj, a spus că este invers, şi domnia sa l-a citat pe marele creator de teatru Luigi Pirrandello.

Primul volum este dedicat „strămoşilor mei, care au aşteptat răbdători să-i scot la lumină" - deci strămoşii mei au aşteptat să mă nasc eu şi să-i aduc la lumină. Sunt întâmplări reale, puţin prelucrate, pentru că eu pornesc de la o idee reală, dar nu ştiu niciodată unde ajung.

A doua carte este „Rădăcini aeriene" şi trebuie să spun că am stat la titlu foarte mult, pentru că mai sunt cărţi cu titlul „Rădăcini", „Rădăcini din adâncuri" şi editorul Mircea Petean, poetul Mircea Petean, la care am scos cele cinci cărţi, iar ultima mi-a făcut-o surpriză cuscra mea, care este cadru didactic universitar la Oradea şi cu sprijinul ei a ieşit la Editura Universităţii din Oradea, în rest toate sunt scoase la Editura „Limes" a poetului Mircea Petean, pentru că eu colaborez foarte bine cu dânsul, chiar dacă sunt o perfecţionistă şi ţin legătura cu editura, pentru că trebuie

să iasă cartea exact aşa cum o vreau eu, trebuie să-ţi facă plăcere să o ţii în mână.

La al treilea volum „Veriga din lanţ”, eu am dat pozele şi întâmplarea face (nimic nu este întâmplător pe lume) că poza iubitului meu nepot dan este chiar lângă inima mea - pe atunci aveam doar un nepot, acum pot umple şi al doilea cerc cu poza celui de-al doilea nepot al meu Eric.

96

ti

Pe Dan, pe care îl văd doar o dată pe an, cu l-am crescut până la vârsta de nouă ani, iar acum are paisprezccc.

n.r. - Pe această carte, „Veriga din lanţ” se află într-adevăr un lanţ, aşa cum făceam noi când eram copii, din tulpinile păpădiilor.

Câteva verigi sunt umplute cu fotografii din familia invitatei noastre şi au rămas câteva verigi goale, care iată, încetul cu încetul se pot umple. Şi viitorul e înainte!

n.a. - Eu mă consider un om bogat pentru că am trei copii reuşiţi şi doi nepoţi. Averea cea mai de preţ a unui om sunt copiii şi nepoţii.

Adevărul este că mi-s copiii foarte realizaţi: cel mic este dirijor şi astăzi a avut examen pentru admiterea la masterat, unde eu sunt sigură că îl ia cu zece. n.r. - Maestrul Tudor Ciupeiu? n.a. - Da! A venit de la Viena! A fost singurul dirijor român care a avut o bursă de măiestrie în anul ăsta la Viena. n.r. - Se îmbină muzica cu poezia? n.a. - Da! Sigur!

n.r. - în cazul acesta, propun o pauză muzicală. Şi dacă tot suntem la ediţii bilingve, propun s-o ascultăm pe Mireille Mathieu cântând „Marseilleza”, chiar dacă a trecut 14 Iulie, ziua Franţei.

- n.r. - Revenim la emisiunea „Cultura în actualitate”. Stimaţi ascultători - Lola Maria Ţămbrescu-Ciupeiu - portret literar al acestei invitate de astăzi, persoană dragă nouă, persoană care a scris şi va scrie în continuare.

I Să continuăm cu ideile noastre: cărţile prezentate, planurile de viitor. Ce ne mai spui, Lola?

n.a. - începusem să vă spun că prima carte a apărut ca o necesitate, a trebuit să o scot şi pe urmă s-au tras una după alta, în fiecare an o carte.

în prezent am în lucru o încercare de roman: „Tainele vieţii”, dar cred că nici peste zece ani nu va fi gata, pentru că lucrez mult mai bine proza scurtă, eseul. M-am specializat în

97

asta. Am povestirea care se numeşte „Dragoste la prima vedere”.

într-o zi am umblat prin casă, făceam curăţenie, cântând tot timpul cântecul „Dragoste la prima vedere”. îl ştii?

n.r. - Da!

n.a. La mine asta a fost cu soţul meu - dragoste la prima vedgre.

n.r. - Eşti o fericită!

n.a. - Da. Sunt o fericită din multe puncte de vedere, şi nimeni nu ne-a putut despărţi, decât, cum se spune când te căsătoreşti - sunt văduvă de cinci ani - dar a fost dragoste la prima vedere. Şi cântând eu aşa, zic: „Ia stai să scriu eu povestea mea de dragoste”, şi jumătate am scris-o.

în anul următor va apărea ediţia a doua a „Jurnalului de călătorie în Franţa,, ediţie adăugită cu partea a treia, pentru că eu am mai fost în Franţa.

De acum înainte,- voi merge în fiecare an. Acum mi se aranjează o cameră în casa fiicei mele, că deja şi-a cumpărat o casă mai mare, ca să încap şi eu şi voi continua să scriu acolo, dar tot în limba română.

în schimb, nepotul meu cel mare, Dan, îmi spune că el scrie, se vede că a moştenit de la mine, dar el va fi scriitor de limbă franceză - pentru că el scrie în franceză.

Eu am trimis ultimele două cărţi bilingve: volumul de poezii şi Jurnalul de călătorie în Franţa la Biblioteca Universităţii „Sorbona” din Paris, unde vor studia nepoţii mei.

Am făcut ca zmeul din poveste, care îşi aruncă buzduganul, am trimis întâi cărţile mele, pentru că acolo vor studia iubiţii mei nepoţi şi bineînţeles şi eu mă voi mişca în acel spaţiu.

Vreau să mai spun că eu scriu, dar nu voi mai scoate o carte pe an, pentru că o să le elaborez mai mult, vor fi mai elaborate.

Am citit undeva că o italiancă scriitoare, unei scriitoare italience i-au trebuit cinci ani de documentare pentru carte.
98

n.r. - Acum, depinde şi de domeniul de care se ocupă cartea!

n.a. - Da, era ceva din trecut, în legătură cu evul mediu, de aceea a trebuit să se documenteze atâta.

Dar, spun şi repet şi recunosc că cea mai bună scriere a mea este prima şi se numeşte „Taina spovedaniei”, se află în „Album de familie” şi am citit-o când am fost prima dată la Radio Renaşterea. Eu am foarte multe de povestit, dar pentru că timpul ne presează, vă spun că mie îmi place mult să călătoresc. De aceea pentru mine nu este o problemă să mă urc în avion şi să plec în orice parte a lumii, n.r. - Oare cui nu-i place?

n.a. - Eu cunosc oameni cărora nu le place. Mie-mi place şi îmi fac viaţa cât mai frumoasă, cu lucruri frumoase şi consider că viaţa, chiar dacă este grea, nu este uşoară, trebuie să ne-o facem noi mai uşoară şi chiar merită trăită.

n.r. - M-aş referi puţin la acest „Jurnal de călătorie în Franţa”. Este o carte apărută mai nou şi îmi place ideea de a prezenta pe copertă tumul Eiffel, o fotografie făcută de la bază spre înaltul lui, o fotografie care păstrează cu aproximaţie şi culoarea naturală a armoniei metalice desfăşurate pe această bijuterie de metal.

n.a. - Ştiai că această bijuterie metalizată s-a făcut din metalul inventat de un român? n.r. - Nu-mi amintesc!

■; n.a. - Mi s-a spus acolo, dar nu-mi amintesc numele românului, dar inima mea de român a crescut mai mare, când am auzit că un român a fost cel care a inventat metalul turnului Eiffel - francezii pronunţă altfel, dar la origini era neamţ, dar a fost adoptat de francezi, este o controversă în privinţa pronunţiei.

n.r. - O dantelărie impresionantă, n.a. - Da! Dar îmi aduc aminte de epigrama făcută de un coleg al meu epigramist la lansarea volumului (la fiecare lansare de carte, epigramiştii scriu epigrame referitoare la

99

carte), n-o ştiu pe de rost, dar conţinutul este acela că atunci când urc eu, Tumul Eiffel se înclină ca cel din Pisa, din cauza gabaritului depăşit. Ha! Ha!

n.r. — Din cauza impozanţei!

n.a. - Da! Dar pe mine m-a amuzat grozav epigrama, n.r. - Aş dori să citesc pe scurt câteva păreri ale altora. Nişte referjfiţe critice.

Iată ce-a scris Persida Rugu: „Proza doamnei Lola Maria Ţămbrescu-Ciupeiu cuprinde o curgere a vieţii, cu toate meandrele ei, de-a lungul mai multor generaţii” (Curierul Primăriei an VI - 2000).

loan Pop în „Adevărul de Cluj” - 2000: „Volumul „A ¡bum de familie” cu care Lola Maria Ţămbrescu-Ciupeiu debutează este primul dintre serie de trei volume autobiografice şi aduce la lumină întâmplări deosebite”.

Florentina Florescu (la lansarea volumului „Rădăcini aeriene”): „Rădăcinile autoarei sunt adânc înfipte în pământul românesc”.

Mircea Petean în postfaţa volumului „Album de familie”: „Acest volum face parte dintr-o serie care se doreşte a fi o adevărată saga de familie”.

Teodor Tanco (la lansarea volumului „Veriga din lanţ”): „Citeşti cu plăcere, cu bucurie această carte...”

Constantin Zămescu (la lansarea volumului „Rădăcini aeriene”): „Autoarea vine dintr-o veche familie, în care predominau militari, preoţi, profesori, avocaţi, artişti, doctori, oameni de seamă”.

Un om de seamă este şi invitata noastră de astăzi, un om deosebit, nu atât doar prin ce a scris şi a publicat, cât şi prin felul în care îşi trăieşte zi de zi viaţa pe care o are.

Aş dori să citim puţin din volumul „Lumina cugetului”, „La lumière de la pensée”, volum de versuri - ediţie bilingvă română şi franceză, ca ascultătorii noştri să-şi dea seama de felul în care sună versurile, atât în română, cât şi în franceză.

100

n.a. — Este singurul meu volum de versuri. N-am mai încercat să scriu versuri de atunci. Muza poeziei nu mai îmi dă

târcoale, dar îmi este destul ăsta. Poezia se numeşte „Odă femeii” şi spune aşa:

„Femeia este ca o floare,
Are nevoie de multă căldură Ca să zâmbească spre soare.
Femeia este ca o petală;
O simplă adiere de vânt,
O poate transforma în vestală.
Cu mâinile ocrotitoare Creşte tinerele vlăstare Gingaşă şi mângâietoare”.

Hymne à la femme
La femme, cette fleur fragile A fort besoin du chaleur,
Pour sourire au soleil, au bonheur.
La femme, ce petale delicat Même le plus faible vent la retient, jt Une fee pleine de grâce, elle devient.
De ses mains molles et protectrices,
Elle soigne, dévouement, ses fils,
Douce, calee, ell fait tout sacrifice”.

Aşa sună versurile scrise de Lola Maria Ţămbrescu- Ciupeiu.

Atât versuri, cât şi proză, cărţi frumoase alături de cei trei copii ai tăi, iată că alţi copii - cărţile - sunt înşiraţi aici pe

masă, copii sub forma amintirilor de viaţă, scrise atât de frumos, fie în română, fie în franceză.

n.a. - Am făcut o excepţie pentru tine astăzi şi am adus cărţile acestea de acasă, pentru că acestea nu au ieşit din casa mea, pentru că am o singură bucată din fiecare, din ediţia „princeps”. .

La „Album de familie” s-a făcut ediţia a doua, mi-a făcut-o regretatul meu frate, la Bucureşti.

A fost foarte supărat că nu am avut să-i dau o carte, când mi-a cerut.

A luat cartea fiului său Felix, căruia apucasem să-i dau şi mi-a făcut cinci sute de bucăţi, pentru că avea o editură la Bucureşti.

Mai am câteva, dar fratele meu nu mi-a respectat dorinţa de a o face identică cu prima, decât ca şi conţinut.

La „Jurnalul de călătorie” fac a doua ediţie, adăugită, ceea ce înseamnă o nouă carte, deci în prezent eu lucrez la a noua carte.

După a zecea carte am să mă opresc un an ca să-mi trag sufletul, să văd lumea şi pe urmă am să încep din nou.

n.r. - îţi doresc mult succes pe viitor. Multe scrieri, trăiri din plin, a ceea ce e bun şi frumos şi ediţii mai multe, să ne putem bucura şi noi de ele.

n.a. - Mulţumesc! Şi mai dau o veste bună cititorilor mei: pentru că primele trei cărţi formează o trilogie autobiografică, voi scoate trilogia într-o singură carte, pentru că multă lume se plânge că nu a mai apucat carte.

n.r. - Mulţumim pentru participarea la emisiune a scriitoarei Lola Maria Ţămbrescu-Ciupeiu.

n.a. - Cu drag! Voi reveni oricând mă veţi chema! Şi eu vă mulţumesc!

n.r. - Stimaţi ascultători! De la pupitrul tehnic vă mulţumeşte Viorica Flueraş, iar de la microfon, Lucia Radu. Rămâneţi cu bine!

CUPRINS

Cuvânt înainte..... 7
Prima parte..... 9
1. în staţiune: Vatra Dornei 11
2. întoarcerea acasă 24
3. Căutări 26
4. Drumurile se despart 28
Partea a doua..... 31
1. Tainele vieţii 32
2. Prâslea 37
3. Fraţii 42
4. Justiţia română (La noi ca la nimeni) II 45
5. Marea trecere 51
6. De-a doctorii 54
7. Convorbiri cu tata 61
8. Povestea cărţii 66
9. Moderna Penelopa 72
12. Glorie ostaşilor români..... 76
11. Părinţi şi copii 83
10. Dragoste la prima vedere 86
Partea a treia..... 91

Lola Maria Ţâmbrescu-Ciupeiu

S-a născut la 10 februarie 1947 în Cluj-Napoca. A absolvit liceul "George Barițiu" şi Facultatea de Litere din Cluj. Este profesoară de limba română şi limbi străine şi a lucrat peste 30 de ani în învăţământ la toate nivelele (preşcolar, pre- u m verşi tar, universitar).

A publicat în antologiile

„Paşi în iarba ninsă" - Ed. Remus, 2001 „Pulbere stelară" - Ed. Napoca-Star, 2002 „Miresme de orgă" - Ed. Etnograph, 2004 „Peregrini prin timp" - Ed. Eurograph, 2006 „Dor de dor" - Ed. Dor de dor, 2008 „Repertoar de cenacluri" - Ed Grinta, 2008

A publicat următoarele volume:

„Album de familie" - Ed. Limes, 2000 „Rădăcini aeriene" - Ed. Limes, 2001 „Veriga din lanţ" - Ed. Limes, 2003 „Amintiri din şcoală"- Ed. Limes, 2004 „Lumina cugetului" - Ed. Limes, 2005 „Jurnal de călătorie în Franţa", bilingv - Ed. Universităţii, 2008 „Jurnal de călătorie în Franţa", ediţie adăugită - Ed. Casa Cărţi de Ştiinţă, 2009.

ISBN 978-973-133-735-7
9i 78973 1 33735 7